

Bruksela, dnia 30 maja 2011 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 46/2011

Inicjatywy i opinie Komisji Europejskiej kwiecień 2011 (wybrane)

1. GOSPODARKA - Ramy ładu korporacyjnego dla spółek: co wymaga poprawy?
2. SWOBODNY PRZEPIYW OSÓB - pracownicy z ośmiu państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r., wreszcie mogą korzystać z pełni swoich praw
3. AGENDA CYFROWA - Komisja przeprowadza przegląd zabezpieczeń przed cyberatakami w państwach członkowskich
4. EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA - Adres internetowy w domenie „.eu” to dla małych przedsiębiorstw możliwość łatwiejszego zaistnienia na jednolitym rynku
5. AGENDA CYFROWA - Komisja oczekuje na opinie na temat poprawy opieki zdrowotnej poprzez stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (e-zdrowie)
6. AGENDA CYFROWA - Komisja podkreśla zobowiązanie do praktycznego stosowania zasady otwartego internetu
7. PRAWA CZŁOWIEKA - Komisja Europejska wzywa państwa członkowskie do stworzenia krajowych strategii integracji Romów
8. EDUKACJA - Konsultacje Komisji w sprawie przyszłej strategii Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT)
9. RYBOŁÓWSTWO - Zaostrzenie kampanii „zerowej tolerancji” przeciwko nielegalnym połowom
10. ROLNICTWO - GMO: Komisja publikuje sprawozdanie dotyczące społeczno-gospodarczych aspektów uprawy GMO w Europie
11. ROLNICTWO - GMO: Komisja publikuje sprawozdanie dotyczące społeczno-gospodarczych aspektów uprawy GMO w Europie
12. TRANSPORT – Główne ustalenia i następne działania
13. TRANSPORT - Komisja podejmuje kolejne działania w celu poprawy przestrzegania praw pasażerów linii lotniczych
14. TRANSPORT - Zakłócenia spowodowane pyłem wulkanicznym: sytuacja rok później oraz gotowość na wypadek sytuacji kryzysowych
15. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Sprawozdanie Komisji Europejskiej: nakaz aresztowania pomaga zwalczać przestępczość, ale państwa członkowskie UE mogą ulepszyć jego stosowanie
16. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Komisja poddaje ocenie dyrektywę w sprawie zatrzymywania danych dotyczących połączeń
17. ENERGETYKA - Komisja deklaruje 110 mln euro na dokończenie prac zabezpieczających w elektrowni w Czarnobylu
18. POMOC ROZWOJOWA - 53,8 mld euro – tak rekordową kwotę Unia przeznaczyła na oficjalną pomoc rozwojową w 2010 r., a komisarz Piebalgs wzywa UE do utrzymania tej czołowej pozycji

19. Komisja dokonuje przeglądu Kodeksu postępowania komisarzy
20. ZDROWIE - Tradycyjne leki roślinne: więcej bezpieczeństwa w odniesieniu do produktów wprowadzanych na rynek UE
21. ENERGETYKA - Komisja wzywa Włochy, Polskę i Rumunię do zmiany swoich systemów w zakresie regulacji cen dla odbiorców końcowych, by zapewnić im wolny wybór
22. PRAWO JAZDY - Komisja żąda od siedmiu państw członkowskich dostosowania się do nowych unijnych przepisów dotyczących zdolności do prowadzenia pojazdów
23. KLIMAT - Komisja apeluje do czterech państw członkowskich o sfinalizowanie środków ostatecznego wdrożenia prawodawstwa unijnego w dziedzinie emisji lotniczych
24. SPRAWY KONSUMENTÓW - Badania wykazują, że poziom świadomości i umiejętności konsumenckich jest niepokojąco niski
25. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Dzieci w UE skorzystają na szybszej wypłacie alimentów pochodzących z zagranicy
26. Komitet Regionów przedstawia propozycje dotyczące przyszłej polityki spójności

1. GOSPODARKA - Ramy ładu korporacyjnego dla spółek: co wymaga poprawy?

Jak wskazują doświadczenia wyniesione z kryzysu finansowego, ład korporacyjny, dotychczas opierany na samoregulacji, nie gwarantował optymalnej skuteczności. Sprawą wielkiej wagi jest poprawa zarządzania spółkami. Lepsze zarządzanie nie tylko pomoże zażegnać groźbę kolejnego kryzysu, ale powinno również zapewnić większą konkurencyjność. Komisja Europejska rozpoczyna społeczną konsultację poświęconą sposobom ulepszenia ładu korporacyjnego spółek europejskich. Ład korporacyjny definiuje się zwykle jako system zarządzania spółkami i sprawowania nadzoru nad nimi. Przedmiotem konsultacji jest szereg zagadnień takich jak: możliwości zwiększenia różnorodności składu rad dyrektorów i poprawy ich działania, monitorowanie i egzekwowanie przestrzegania obowiązujących krajowych kodeksów ładu korporacyjnego, oraz sposoby zwiększenia zaangażowania akcjonariuszy. Termin udzielania odpowiedzi na pytania Komisji upływa 22 lipca br.

Odpowiedzialny za rynek wewnętrzny i usługi komisarz **Michel Barnier** określa: „W obecnej sytuacji gospodarczej tym bardziej paląca staje się potrzeba zapewnienia dobrze zarządzanych, a tym samym solidnych i respektujących zasadę zrównoważonego rozwoju spółek. Skutki zbyt krótkowzroczności w zarządzaniu okazały się fatalne. Potrzebna jest pogłębiona analiza funkcjonowania i możliwych braków systemu nadzoru korporacyjnego, aby lepiej przygotować się na przyszłość. Dlatego otwieramy debatę nad skutecznością obecnych ram ładu korporacyjnego oraz nad możliwościami przyszłych działań w tej dziedzinie. Przede wszystkim zarządy spółek powinny działać skuteczniej, a akcjonariusze – poczuwać się do spoczywającej na nich odpowiedzialności.”

• Czego dotyczą konsultacje społeczne?

Wnioski z niedawnego kryzysu przyczynią się do udoskonalenia nadzoru nad instytucjami finansowymi, wzmocnienia banków oraz skutecznych metod reorganizacji kryzysowej upadających instytucji. W ramach zaplanowanego na dłuższy okres przeglądu ram nadzoru korporacyjnego nad wszystkimi spółkami, niniejsza konsultacja społeczna skupia się na działaniu spółek, a nie tylko instytucji finansowych. Wiele dowodów wskazuje, że ład

korporacyjny można udoskonalić w wielu obszarach¹ takich jak: różnorodność składu rad, zaangażowanie akcjonariuszy oraz jakość oświadczeń o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego. Dlatego też opublikowana właśnie zielona księga ma zachęcić do powszechnej debaty nad takimi kwestiami jak:

- rady dyrektorów: przedstawione pytania dotyczą ich sprawnego działania i zapewnienia różnorodności składu członkowskiego poprzez dbałość o większą równowagę płci oraz zróżnicowanie doświadczeń zawodowych i umiejętności, a także narodowości członków. Funkcjonowanie rad, w szczególności pod kątem zapewnienia obecności i poświęcania odpowiedniego czasu na obowiązki dyrektorów, było przedmiotem bacznej uwagi autorów zielonej księgi, postawiono również istotne pytania dotyczące zarządzania ryzykiem oraz płac dyrektorskich;
 - sposoby zwiększenia zaangażowania akcjonariuszy w sprawy ładu korporacyjnego i zainteresowania ich „zrównoważonymi” stopami zwrotu oraz wynikami osiąganymi w dłuższej perspektywie czasowej, ale także możliwościom zapewnienia lepszej ochrony akcjonariuszom mniejszościowym. Celem konsultacji jest również rozważenie potrzeby wprowadzenia środków pozwalających zidentyfikować akcjonariuszy, dzięki którym emitent byłby w stanie poznać swoich akcjonariuszy, a także udoskonalenia ramowych zasad współpracy akcjonariuszy;
 - możliwości poprawy monitorowania i egzekwowania obowiązujących krajowych kodeksów ładu korporacyjnego² w celu zapewnienia inwestorom i szerokim kręgom społecznym wartościowych informacji. Spółki, które nie stosują się do krajowych wytycznych w zakresie ładu korporacyjnego, muszą podać powody odstąpienia od tych zasad. Nazbyt często zaniedbują one ten obowiązek. W zielonej księdze postawiono pytanie, czy potrzebne są bardziej szczegółowe przepisy dotyczące tych wyjaśnień, oraz czy krajowe organy monitorujące powinny mieć większy wpływ na oświadczenia spółek o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego.
- **Jakie będą kolejne kroki?**

Konsultacje potrwać do dnia 22 lipca 2011 r. Komisja uważnie przeanalizuje wszystkie otrzymane w ramach konsultacji odpowiedzi, a jesienią wystosuje oświadczenie z ich omówieniem, podsumowując wyniki konsultacji. Na tej podstawie podjęta zostanie decyzja o ewentualnej konieczności przygotowania wniosków ustawodawczych. Wnioski te zostaną jednak przedstawione dopiero po uprzedniej gruntownej ocenie skutków.

• **Kontekst:**

Na szczeblu UE istnieje już pewien korpus zasad i przepisów dotyczących ładu korporacyjnego. Składają się na niego wytyczne o niezależności dyrektorów niewykonawczych, o komisjach

¹ Zob. na przykład badanie dotyczące praktyk w zakresie monitorowania i egzekwowania zasad ładu korporacyjnego w państwach członkowskich http://ec.europa.eu/internal_market/company/ecgforum/studies_en.htm albo artykuł Paula Woolley'a o przyczynach nieefektywności i wyzysku na rynkach finansowych i sposobach na te słabości: „Why are financial markets so inefficient and exploitative — and a suggested remedy” w *The Future of Finance: The LSE Report*, 2010 r., oświadczenie Europejskiego Forum Ładu Korporacyjnego z 23 marca 2009 r., lub raport firmy Heidrick & Struggles *Corporate Governance Report 2009 — Boards in turbulent times*.

² Kodeks ładu korporacyjnego zawiera najistotniejsze zalecenia dotyczące zarządzania spółkami akcyjnymi i ich nadzorowania oraz standardy prawidłowego i odpowiedzialnego zarządzania. Wyczerpującą listę obowiązujących kodeksów ładu korporacyjnego można znaleźć w internecie: http://www.ecgi.org/codes/all_codes.php

radę oraz o wynagrodzeniach. Ponadto nakłada on na spółki notowane na rynku regulowanym zobowiązanie do składania oświadczeń o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego. Sferę ładu korporacyjnego w Unii regulują dyrektywy w sprawie: przejścia (2004/25/WE), przejrzystości w przypadku spółek notowanych na rynku regulowanym (2004/109/WE), praw akcjonariuszy (2007/36/WE), nadużyć na rynku (2003/6/WE) oraz badań sprawozdań finansowych (2006/43/WE).

- **Dodatkowe informacje**

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji zob. również:

http://ec.europa.eu/internal_market/company/modern/corporate-governance-framework_en.htm

Treść zielonej księgi jest publicznie dostępna na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/corporate-governance-framework_en.htm

2. SWOBODNY PRZEPIY W OSÓB - pracownicy z ośmiu państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 r., wreszcie mogą korzystać z pełni swoich praw

Data 1 maja 2011 r. oznacza zniesienie ograniczeń dotyczących prawa do pracy w dowolnym państwie członkowskim dla obywateli Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier. Wreszcie wszyscy pracownicy z państw, które przystąpiły do UE w 2004 r., będą mogli podjąć pracę w tych państwach członkowskich, w których obowiązywały ograniczenia na rynku pracy przez siedem pełnych lat okresu przejściowego, kończącego się 30 kwietnia 2011 r. Komisja nie przewiduje dużego napływu pracowników z państw UE-8, gdyż wielu z tych, którzy chcieli pracować w państwach członkowskich UE-15, już się tam przeprowadziło. Z doświadczenia i z badań wynika, że wpływ ewentualnej przyszłej mobilności będzie najprawdopodobniej pozytywny, gdyż przyczyni się ona do wzrostu gospodarczego i zaspokojenia obecnego zapotrzebowania na rynku pracy.

Europejski komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego **László Andor**, przemawiając na odbywającej się w Budapeszcie konferencji dotyczącej rynku pracy, z zadowoleniem przyjął koniec okresu przejściowego. „Usunięcie tych ostatnich przeszkód dla pracowników z UE-8 jest wspaniałą możliwością dla każdego, ale także dla całej UE. Mobilność jest głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego i w krajach takich jak Niemcy i Austria przyczyni się do rozwiązania problemu niedoboru wykwalifikowanych pracowników i zapewnienia wolnych miejsc pracy”.

W ramach Traktatu o przystąpieniu z 2003 r., aby rozwiązać obawy przed negatywnym oddziaływaniem, jakie pełne zastosowanie prawa UE w sprawie swobodnego przepływu pracowników mogłoby mieć na rynek pracy i sytuację społeczną w ówczesnych 15 państwach członkowskich UE, uzgodniono siedmioletni okres przejściowy, w którym państwa te mogły stopniowo wprowadzać swobodny przepływ pracowników.

Niektóre państwa członkowskie od razu otworzyły swoje rynki pracy dla pracowników z UE-8. Jedynie Niemcy i Austria (i w mniejszym stopniu Wielka Brytania, w zakresie obowiązku rejestracji w ramach brytyjskiego programu rejestracji pracowników) nie zastosowały unijnego prawa w sprawie swobodnego przepływu pracowników ze wspomnianych ośmiu państw aż do końca siedmioletniego okresu przejściowego.

Podczas gdy okres przejściowy zbliża się do końca, Komisja uznała, że początkowe obawy przed masowym napływem pracowników ze wschodu były przesadzone. W dwóch sprawozdaniach z 2006 i 2008 r., w których zostały omówione skutki swobodnego przepływu pracowników w kontekście rozszerzenia, Komisja stwierdziła, że mobilni pracownicy z tych krajów mieli w ogromnej większości pozytywny wpływ na gospodarki państw członkowskich i nie spowodowali poważnych zakłóceń na tych rynkach pracy. Wręcz przeciwnie, pracownicy ci wnieśli znaczny wkład w trwały wzrost gospodarczy. Nie spowodowali zwiększenia bezrobocia ani obniżenia płac, a otwarte rynki pracy przyczyniły się natomiast do ograniczenia pracy na czarno.

Z danych liczbowych wynika, że napływ pracowników z państw UE-8 jest stosunkowo ograniczony. Ich liczba wzrosła dość szybko (szczególnie w takich państwach członkowskich jak Irlandia i Wielka Brytania) – z 1 miliona w 2004 r. (0,3 % całej populacji) do nieco ponad 2,3 mln w 2010 r. (0,6 % całej populacji). Liczba ta jest jednak niska w porównaniu do 19 mln osób niebędących obywatelami UE, a mieszkających w państwach UE-15

Patrząc w przyszłość, Komisja nie spodziewa się nowej masowej fali pracowników z państw UE-8 do państw UE-15 po 1 maja 2011 r. Według obecnych szacunków całkowita liczba obywateli państw UE-8 mieszkających w państwach członkowskich UE-15 wzrośnie do 3,3 mln w 2015 r. i 3,9 mln w 2020 r., a ich udział w całej populacji – z obecnego poziomu 0,6 % do 0,8 % w 2015 r. i do niespełna 1 % w 2020 r.

Nie jest także spodziewany masowy napływ pracowników do Niemiec i Austrii. Ewentualna przyszła mobilność najprawdopodobniej przyniesie pozytywne zmiany, szczególnie w tych krajach, które mają jedno z najniższych wskaźników bezrobocia i najwyższą liczbę wolnych miejsc pracy.

➤ **Podstawowe informacje**

W Traktacie o przystąpieniu z 2003 r. przewidziano dla państw członkowskich możliwość ograniczenia przez siedmioletni okres przejściowy prawa pracowników z ośmiu spośród dziesięciu państw, które przystąpiły do UE w 2004 r. (UE-8), do swobodnego przemieszczania się do innego państwa członkowskiego w celu podjęcia pracy (tzn. pracowników z Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier).

Celem tych przejściowych ustaleń było umożliwienie państwom członkowskim wprowadzenia w tym okresie swobodnego przepływu w sposób stopniowy, aby uniknąć zakłóceń na rynku pracy, spowodowanych nagłym napływem pracowników w wyniku przystąpienia do UE. Takie przejściowe przepisy miały zastosowanie w przypadku szeregu rozszerzeń. Ustalenia przejściowe z 2003 r. przewidywały trzy etapy (2+3+2 lata), podczas których obowiązywały różne, coraz bardziej rygorystyczne warunki dotyczące zakresu, w jakim państwa członkowskie mogły ograniczać dostęp do rynku pracy. Państwa członkowskie mogły natomiast na dowolnym etapie otworzyć swoje rynki pracy. Zazwyczaj państwa członkowskie, które ograniczały dostęp do swoich rynków pracy, stosowały programy zezwoleń na pracę.

Trzy państwa członkowskie (Irlandia, Wielka Brytania i Szwecja) otworzyły swoje rynki pracy od początku, 1 maja 2004 r., podczas gdy pozostałe 12 państw ograniczyło dostęp do swoich rynków pracy. Z kolei trzy spośród państw członkowskich UE-8 (Węgry, Polska i Słowenia)

zastosowały środki na zasadzie wzajemności i ograniczyły dostęp do swoich rynków pracy dla obywateli z tych państw członkowskich, które uczyniły to wobec nich.

Podczas drugiego etapu, tj. trzech lat od 2006 do 2009 r., pracownicy z UE-8 stopniowo uzyskiwali coraz większy dostęp do rynków pracy w kolejnych ośmiu państwach członkowskich (2006: w Grecji, Hiszpanii, Portugalii, Finlandii i we Włoszech, 2007: w Holandii i Luksemburgu, 2008: we Francji), a Słowenia i Polska zniosły ograniczenia na zasadzie wzajemności.

Na początku ostatniego trzeciego etapu, 1 maja 2009 r. dwa kolejne państwa (Belgia i Dania) zakończyły stosowanie ograniczeń i otworzyły swoje rynki pracy dla pracowników z UE-8, a Węgry zniosły ograniczenia na zasadzie wzajemności. Przez dwa ostatnie lata okresu przejściowego już tylko dwa państwa członkowskie (Niemcy i Austria) nadal stosowały istotne ograniczenia dostępu do rynku pracy.

➤ **Dalsze informacje:**

Sprawozdanie z 2008 r. na temat skutków swobodnego przepływu pracowników w kontekście rozszerzenia UE

Sprawozdanie z 2006 r. z pierwszej fazy obowiązywania ustaleń przejściowych dla UE-8:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=508&langId=en>

3. AGENDA CYFROWA - Komisja przeprowadza przegląd zabezpieczeń przed cyberatakami w państwach członkowskich

Komisja Europejska opublikowała w dniu 1 kwietnia sprawozdanie z wdrażania unijnego planu działania z 2009 r., w którym pochwalono działania państw członkowskich w dziedzinie ochrony krytycznej infrastruktury teleinformatycznej przed atakami i zakłóceniami cybernetycznymi. W sprawozdaniu podkreślono jednak, że konieczne jest podjęcie dalszych działań w tej dziedzinie, zwłaszcza jeśli chodzi o ustanowienie skutecznej sieci zespołów reagowania na incydenty komputerowe (CERT) do 2012 r. Cyberbezpieczeństwo i ochrona krytycznej infrastruktury teleinformatycznej są niezbędne, aby obywatele i przedsiębiorstwa mieli zaufanie do Internetu i innych sieci. Są one również jednym z głównych priorytetów zapisanych w Europejskiej agendzie cyfrowej.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji ds. agendy cyfrowej, powiedziała: „Europejczycy potrzebują i oczekują bezpiecznych, odpornych i dobrze rozwiniętych sieci i usług internetowych. W ciągu ostatnich dwóch lat poczyniliśmy znaczne postępy, ale musimy zintensyfikować działania w UE i na poziomie światowym, aby skutecznie stawić czoła coraz nowszym zagrożeniom cybernetycznym.”

Jak pokazują ostatnie wydarzenia, nowe i coraz bardziej zaawansowane technologicznie zagrożenia cybernetyczne mogą zakłócić lub zniszczyć kluczowe aspekty życia społecznego i gospodarki. Jako przykłady warto wymienić ataki na sieć francuskiego Ministerstwa Finansów przed szczytem G20, na unijny system handlu uprawnieniami do emisji oraz, całkiem niedawno, na Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i na samą Komisję. Ataki te potwierdzają konieczność stworzenia w Europie do końca przyszłego roku sprawnie funkcjonującej sieci krajowych/rządowych zespołów reagowania na incydenty komputerowe (CERT), konieczność organizacji bardziej regularnych symulacji cyberataków w skali krajowej

oraz potrzebę przeanalizowania kwestii zarządzania bezpieczeństwem w sieci w odniesieniu do nowych technologii, takich jak chmury obliczeniowe.

- **Główne wnioski ze sprawozdania są następujące:**

Większość państw członkowskich powołała już krajowe/rządowe zespoły reagowania na incydenty komputerowe (CERT).

Współpraca między państwami członkowskim staje się coraz skuteczniejsza dzięki regularnym wymianom doświadczeń dotyczących dobrych praktyk politycznych w ramach ustanowionego w 2009 r. europejskiego forum państw członkowskich.

Ustanowienie europejskiego partnerstwa publiczno-prywatnego (EP3R) miało kluczowe znaczenie dla zaangażowania sektora prywatnego w działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa środowiska cyfrowego oraz utworzenie silnego rynku bezpieczeństwa teleinformatycznego w Europie.

W sprawozdaniu przedstawiono dalsze kroki, które zostaną podjęte w celu zwiększenia współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie. Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i sektorem prywatnym na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym w celu:

- ustanowienia zespołów CERT w pozostałych państwach członkowskich oraz w instytucjach UE do 2012 r.;
- opracowania do 2012 r. – w oparciu o krajowe plany awaryjne na wypadek ataków cybernetycznych – europejskiego planu awaryjnego na wypadek ataku cybernetycznego;
- organizowania regularnych ćwiczeń w skali krajowej (jak do tej pory ćwiczenia odbyły się tylko w 12 państwach członkowskich) oraz ogólnoeuropejskich ćwiczeń w zakresie cyberbezpieczeństwa, takich jak np. ćwiczenia „Cyber Europe” z 2010 r.;
- wspierania uzgodnionych na forum międzynarodowym zasad dotyczących stabilności i odporności Internetu;
- ustanowienia strategicznych partnerstw w tej dziedzinie z kluczowymi państwami spoza UE (zwłaszcza z USA), a także w celu stymulowania rozmów na forach międzynarodowych, takich jak np. G8;
- opracowania najlepszych strategii zarządzania w odniesieniu do nowych technologii o globalnym zasięgu, takich jak chmury obliczeniowe.

- **Kontekst**

W marcu 2009 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie ochrony krytycznej infrastruktury teleinformatycznej – „Ochrona Europy przed zakrojonymi na szeroką skalę atakami i zakłóceniami cybernetycznymi: zwiększenie gotowości, bezpieczeństwa i odporności” ([COM\(2009\)149](#)), w którym przedstawiono plan działania na rzecz ochrony krytycznej infrastruktury teleinformatycznej przewidujący zwiększenie gotowości i odporności UE na ataki i zakłócenia cybernetyczne.

W przedstawionej w 2010 r. Europejskiej agendzie cyfrowej podkreślono znaczenie zaufania i bezpieczeństwa oraz zwrócono uwagę na pilną konieczność podjęcia przez wszystkie zainteresowane strony współpracy mającej na celu opracowanie skutecznych i skoordynowanych mechanizmów reagowania na nowe i coraz bardziej zaawansowane zagrożenia cybernetyczne.

W dniu 30 września 2010 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący wzmocnienia i modernizacji Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA).

Pełen tekst komunikatu w sprawie ochrony krytycznej infrastruktury teleinformatycznej „Osiągnięcia i dalsze działania na rzecz globalnego bezpieczeństwa cyberprzestrzeni” znajduje się a stronie:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/nis/strategy/activities/ciip/index_en.htm

Strona internetowa komisarz Neelie Kroes:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/

Strona internetowa poświęcona agendzie cyfrowej:

http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm

4. AGENDA CYFROWA - Nowe wytyczne mające rozproszyć obawy dotyczące ochrony prywatności, związane ze stosowaniem etykiet RFID

W dniu 6 kwietnia br. Komisja Europejska podpisała dobrowolną umowę z przedstawicielami przemysłu, społeczeństwa obywatelskiego, ENISA (Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji) oraz organizacji stojących na straży ochrony danych i prywatności w Europie w sprawie opracowania wytycznych dla wszystkich europejskich przedsiębiorstw. Wytyczne te pozwolą rozwiązać problemy związane z ochroną danych wynikające ze stosowania etykiet identyfikacyjnych wykorzystujących fale radiowe (RFID), zanim zostaną one wprowadzone do obrotu. Stosowanie tego rodzaju etykiet staje się coraz powszechniejsze (ponad 1 mld w Europie w 2011 r.), jednak równie powszechne są towarzyszące im obawy dotyczące ochrony prywatności. Etykiety RFID można znaleźć w wielu przedmiotach: poczynając od biletów autobusowych po karty, którymi płaci się za wjazd na autostradę. Urządzenia mikroelektroniczne mogą automatycznie przetwarzać dane zawarte na etykietach RFID po zbliżeniu do czytników, które je aktywują, odbierają ich sygnał radiowy i wymieniają z nimi dane. Porozumienie to stanowi część procesu wdrażania zalecenia Komisji przyjętego w 2009 r., w którym między innymi stwierdzono, że w przypadku nabycia przez konsumentów produktów wyposażonych w etykiety RFID, powinny być one automatycznie, natychmiastowo i bezpłatnie wyłączane, chyba że konsument wyraźnie wyrazi życzenie, by etykieta pozostała aktywna.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji ds. agendy cyfrowej, powiedziała: „Cieszy mnie bardzo fakt, że podpisano tę ważną umowę. Dzięki niej problem ochrony prywatności konsumentów znajdzie się w centrum uwagi twórców technologii RFID, a problemy związane z ochroną prywatności będą rozwiązywane zanim produkty znajdą się w obrocie. Moje zadowolenie budzi też fakt współpracy przedstawicieli sektora przemysłu z konsumentami, organizacjami stojącymi na straży ochrony prywatności i innymi stronami zainteresowanymi w celu rozwiązania budzących uzasadnione obawy problemów z dziedziny ochrony i bezpieczeństwa danych związanych ze stosowaniem tych etykiet. Dla innych sektorów przemysłu i technologii stanowi to dobry przykład rozwiązywania problemów związanych z ochroną prywatności w Europie w praktyczny sposób.”

Podpisana w dniu 6 kwietnia br. umowa o tytule „Ramy oceny skutków w zakresie ochrony danych i prywatności w zastosowaniach RFID” ma na celu zapewnienie ochrony prywatności konsumentów zanim etykiety RFID zostaną zastosowane na masową skalę. Przewiduje się, że w 2011 r. zostanie sprzedanych 2,8 mld etykiet RFID, z czego około jedna trzecia w Europie.

Jednak według szacunków sektora do 2020 r. może zostać przyłączonych nawet 50 mld elektronicznych urządzeń.

Stosowanie etykiet RFID w urządzeniach takich jak telefony komórkowe, komputery, lodówki, e-booki i samochody może być niezwykle przydatne w przypadku przedsiębiorstw, sektora usług publicznych czy produktów konsumpcyjnych. Przykładowe korzyści to podniesienie niezawodności produktu, poprawa efektywności energetycznej i ułatwienie recyklingu, uiszczanie opłat drogowych bez konieczności zatrzymywania się przy stanowiskach pobierania opłat, skrócenie czasu oczekiwania na bagaż na lotnisku i zmniejszenie śladu ekologicznego produktów i usług.

Jednak etykiety RFID potencjalnie mogą również stanowić zagrożenie w zakresie ochrony prywatności oraz bezpieczeństwa i ochrony danych. Wśród zagrożeń można wymienić niebezpieczeństwo uzyskania przez osobę trzecią, bez pozwolenia, dostępu do naszych danych osobowych (np. dotyczących naszego miejsca przebywania).

Przykładowo: wielu kierowców uiszcza elektronicznie opłaty za korzystanie z dróg, lotnisk czy parkingów w oparciu o dane gromadzone za pośrednictwem etykiet RFID umieszczonych na przednich szybach ich samochodów. Jeżeli nie zostaną podjęte działania zapobiegawcze, czytniki RFID umieszczone w miejscach innych niż te wyżej wymienione mogłyby spowodować niezamierzone ujawnienie danych osobowych, ujawniając usytuowanie samochodu. Wiele szpitali wykorzystuje etykiety RFID do prowadzenia wykazów pacjentów i ich identyfikacji. Technologia ta może przyczynić się do podniesienia jakości usług opieki zdrowotnej, nie należy jednak zapominać w tym kontekście również o kwestii ochrony prywatności i bezpieczeństwa danych.

- **Całościowa ocena zagrożenia prywatności**

Zgodnie z umową przedsiębiorstwa dokonają całościowej oceny zagrożeń prywatności i podejmą środki w celu zapobieżenia zidentyfikowanym zagrożeniom, zanim nowy rodzaj zastosowania etykiety zostanie wprowadzony do obrotu, z uwzględnieniem potencjalnego wpływu na prywatność powiązań pomiędzy gromadzonymi i przekazywanymi danymi a innymi rodzajami danych. Jest to szczególnie ważne w przypadku wrażliwych danych osobowych, takich jak dane biometryczne, dane dotyczące zdrowia czy tożsamości.

Ramy oceny skutków w zakresie ochrony danych i prywatności ustanawiają po raz pierwszy na terenie Europy jasną metodykę przeprowadzania oceny etykiet RFID i łagodzenia zagrożeń dotyczących prywatności z nimi związanych, która może być stosowana przez wszystkie wykorzystujące etykiety sektory przemysłu (np. transport, logistykę, handel detaliczny, sprzedaż biletów, ochronę bezpieczeństwa czy opiekę zdrowotną).

W szczególności ramy oceny skutków w zakresie ochrony danych i prywatności, oprócz tego, że pozwolą przedsiębiorstwom uzyskać prawną pewność, że ich zastosowania etykiet RFID są zgodne z europejskim prawodawstwem z zakresu prywatności, zagwarantują lepszą ochronę europejskim obywatelom i konsumentom.

- **Kontekst**

W maju 2009 r. wszystkie zainteresowane strony: sektor przemysłu, organy normalizacyjne, organizacje konsumenckie, grupy społeczeństwa obywatelskiego i związki zawodowe zgodziły

się przestrzegać zaleceń Komisji Europejskiej w sprawie wdrażania zasad ochrony prywatności i ochrony danych w zastosowaniach wspieranych identyfikacją radiową. Przyjęte ramy oceny skutków w zakresie ochrony danych i prywatności stanowią część procesu wdrażania zalecenia z 2009 r. Informacje zebrane w trakcie prac nad ramami oceny skutków w zakresie ochrony danych i prywatności będą stanowiły cenny wkład do dyskusji na temat przeglądu zasad UE w zakresie ochrony danych oraz tego w jaki sposób sprostać nowym wyzwaniom w zakresie ochrony danych, które pojawiają się wraz z rozwojem technologii.

- **Więcej informacji:**

Link do [ram oceny skutków w zakresie ochrony danych i prywatności](#)

Strona internetowa poświęcona agendzie cyfrowej:

http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm

Strona internetowa komisarz Neelie Kroes:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/

5. EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA - Adres internetowy w domenie „.eu” to dla małych przedsiębiorstw możliwość łatwiejszego zaistnienia na jednolitym rynku

W dniu 7 kwietnia 2011 r. domena internetowa „.eu” obchodzi swoje piąte urodziny. W tym czasie stała się ona dziewiątą co do wielkości domeną najwyższego poziomu (TLD) w Internecie, piątą co do popularności krajową domeną najwyższego poziomu na świecie i czwartą w Europie. Posiadanie adresu internetowego w domenie „.eu” jest szczególnie korzystne dla małych i średnich przedsiębiorstw, dodając im prestiżu na europejskich rynkach i zapewniając paneuropejską tożsamość w Internecie. Liczba adresów zarejestrowanych w domenie „.eu” systematycznie rośnie od czasu jej wprowadzenia i obecnie sięga niemal 3,5 mln, co czyni z niej dziewiątą co do popularności domeną najwyższego poziomu na świecie.

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. agendy cyfrowej **Neelie Kroes** powiedziała: „Szczególnie cieszy mnie fakt, że domena „.eu” jest coraz popularniejsza wśród małych i średnich przedsiębiorstw, które pragną większej rozpoznawalności na jednolitym rynku europejskim. Adres internetowy zakończony na „.eu” zapewnia osobom fizycznym i spółkom europejską tożsamość, która jest natychmiast rozpoznawana przez potencjalnych klientów na całym świecie.”

Adres internetowy zakończony na „.eu” jest natychmiast kojarzony przez potencjalnych klientów, którzy mogliby nieufnie traktować firmę z adresem zarejestrowanym w nieznanym im domenie krajowej. Wśród MŚP posiadających adres w domenie „.eu” wymienić można np.: wiele małych, lokalnych firm we włoskim regionie Toskania; litewską firmę zajmującą się instalowaniem basenów; brytyjską firmę zajmującą się organizacją imprez marketingowych; holenderski sklep z odzieżą dziecięcą.

Nazwę w domenie „.eu” nie tylko łatwo zarejestrować, ale też łatwo nią zarządzać w razie problemów, ponieważ system funkcjonuje w każdym z 23 oficjalnych języków UE. Część adresu poprzedzająca sufiks „.eu” może zawierać znaki specjalne, np. polskie „ę”, „ó”, „ś” lub „ć”, a także znaki alfabetów innych niż łaciński, np. cyrylicy („ю”, „ф”, „ж”, „ї”) lub alfabetu greckiego („ε”, „ω”, „μ”, „φ”). Są to tzw. umiędzynarodowione nazwy domen (IDN).

Domena „.eu” cieszy się największą popularnością w Niemczech (31 proc. wszystkich adresów w tej domenie), Holandii (13 proc.), Wielkiej Brytanii (10 proc.), Francji (9 proc.) i Polsce (6

proc.). Największą dynamikę zanotowano ostatnio w Republice Czeskiej, Estonii, na Litwie, w Polsce i Słowacji.

- **Dodatkowe informacje**

Otwarta w dniu 7 grudnia 2005 r. domena „.eu” była początkowo dostępna dla podmiotów posiadających prawo pierwszeństwa, w tym właściciele znaków towarowych i instytucji publicznych. Od początku kwietnia 2006 r. adresy mogą w niej rejestrować wszyscy mieszkańcy UE i organizacje posiadające oficjalną siedzibę na terytorium Unii. Zarządzaniem rejestrem „.eu” (bazą danych zawierającą wszystkie nazwy zarejestrowane w domenie „.eu”) zajmuje się [EURid](http://www.eurid.eu), niezależna organizacja niekomercyjna. W ciągu pierwszego roku istnienia domeny „.eu” zarejestrowano w niej 2,5 mln nazw, a w 2007 r. następne 300 tys. W 2009 r. liczba zarejestrowanych nazw przekroczyła trzy miliony.

Bieżące statystyki dotyczące domeny „.eu”:

<http://www.eurid.eu/en/about/facts-figures/statistics>

- **Załącznik**

Najpopularniejsze na świecie domeny najwyższego poziomu – stan na 31 grudnia 2010 r.

TLD	Liczba rejestracji	Dostępna od roku
.com	91 705 085	1985
.de	14 060 153	1989
.net	13 615 928	1985
.org	9 091 204	1985
.uk	9 005 676	1985
.info	7 549 220	1985
.cn	4 349 524	1990
.nl	4 204 088	1986
.eu	3 332 253	2006
.ru	3 129 638	1994

Źródło danych statystycznych dotyczących liczby rejestracji: kwartalne sprawozdanie z działalności EURid za IV kwartał 2010 r.

6. AGENDA CYFROWA - Komisja oczekuje na opinie na temat poprawy opieki zdrowotnej poprzez stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (e-zdrowie)

Komisja Europejska zwróciła się w dniu 12 kwietnia br. do obywateli oraz innych zainteresowanych stron o opinie na temat tego, w jaki sposób UE może przyczynić się do osiągnięcia ogólnospołecznych korzyści w zakresie jakości i skuteczności opieki zdrowotnej dzięki wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych (tzw. „e-zdrowie”). Technologie te już dziś odgrywają istotną rolę w rozwiązywaniu licznych problemów, przed którymi stoją systemy opieki zdrowotnej w krajach UE, takimi jak starzenie się społeczeństwa, wzrost zachorowań na choroby przewlekłe, cięcia budżetowe i niedobory personelu, dzięki między innymi stawianiu diagnozy na odległość, zdalnemu monitorowaniu terapii oraz wzajemnemu dostępowi do dokumentacji pacjentów dla pracowników służby zdrowia. Usługi e-zdrowia dysponują jednak jeszcze większym potencjałem na przyszłość. W

niemałym stopniu mogą one również umożliwić – w szczególności osobom starszym – prowadzenie bardziej godnego i samodzielnego życia. Coraz więcej pacjentów korzysta ze stwarzanych przez technikę możliwości, by uzyskać informacje na temat chorób, a także w ramach stosowanych terapii. Usługi e-zdrowia nigdy nie zastąpią w pełni człowieka, ale właśnie pracownikom opieki zdrowotnej ułatwić mogą przeznaczenie większej ilości czasu na bezpośrednie kontakty z pacjentami. Propagowanie e-zdrowia stanowi jeden z głównych celów Europejskiej agendy cyfrowej. Konsultacja społeczna w internecie potrwa do 25 maja 2011 r. Otrzymane odpowiedzi zostaną wykorzystane przy opracowywaniu planu działania w dziedzinie e-zdrowia na lata 2012-2020, który Komisja ma przedstawić do końca 2011 r.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. agendy cyfrowej, stwierdziła: „W czasach, kiedy zarówno obywatele, jak i rządy zmuszeni są do znacznych oszczędności, e-zdrowie może przyczynić się do zwiększenia wydajności systemów opieki zdrowotnej, wsparcia koniunktury oraz zwiększenia autonomii pacjentów. Mile widziany jest każdy głos w kwestii jak najlepszego dla nas wszystkich wykorzystania możliwości oferowanych przez usługi e-zdrowia.”

Komisja zwraca się do wszystkich zainteresowanych stron, w tym pracowników opieki zdrowotnej i pacjentów, o wyrażenie opinii na temat głównych zalet usług e-zdrowia, zasadniczych barier utrudniających ich wprowadzenie na szeroką skalę oraz działań, jakie Komisja Europejska powinna podjąć w celu ich przezwyciężenia. Zainteresowane strony mogą również podzielić się swoimi uwagami na temat tego, jak najlepiej poprawić interoperacyjność, w jaki sposób Komisja powinna rozwiązać kwestie prawne wiążące się z e-zdrowiem oraz jakie są najlepsze metody wspierania innowacji.

Kwestionariusz zawiera konkretnie pytania dotyczące następujących celów:

- lepszego uświadomienia zalet i możliwości usług e-zdrowia;
- rozwiązania problemów interoperacyjności technologii w dziedzinie e-zdrowia;
- zwiększenia pewności prawa w odniesieniu do e-zdrowia;
- wspierania innowacji oraz badań naukowych w obszarze elektronicznych usług opieki zdrowotnej.

Przyszły plan działania w dziedzinie e-zdrowia na lata 2012-2020 będzie stanowił okazję do wykorzystania wyników osiągniętych w ramach pierwszego tego rodzaju planu, którego realizację rozpoczęto w roku 2004. Jego celem będzie dalsze rozwinięcie dotychczasowych działań oraz sformułowanie długookresowej perspektywy dla e-zdrowia w Europie, w kontekście Europejskiej agendy cyfrowej, Unii innowacji oraz Europejskiego partnerstwa na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu.

Dzięki odpowiedziom na pytania postawione w kwestionariuszu Komisja będzie również mogła łatwiej ocenić, czy proponowane przez nią cele polityczne są wykonalne technicznie, możliwe do praktycznego wdrożenia oraz czy odpowiadają oczekiwaniom zainteresowanych stron. Odpowiedzi należy przysyłać do dnia 25 maja; zostaną one następnie uwzględnione przy opracowywaniu planu działania w dziedzinie e-zdrowia na lata 2012-2020.

• **Kontekst**

Komisja Europejska już od ponad 20 lat inwestuje w badania nad elektronicznymi usługami opieki zdrowotnej. Od czasu uruchomienia pierwszego planu działania w obszarze e-zdrowia w

2004 r. Komisja opracowuje również ukierunkowane inicjatywy polityczne, które służą wspieraniu powszechnego wprowadzenia w całej Unii technologii w zakresie usług e-zdrowia. W 2010 r., jako część unijnej strategii [Europa 2020](#) na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, uruchomiono inicjatywy przewodnie [Europejska agenda cyfrowa](#) oraz [Unia innowacji](#). W obu tych inicjatywach istotną rolę przypisano e-zdrowiu: Europejska agenda cyfrowa obejmuje szereg ukierunkowanych działań i celów w obszarze e-zdrowia, które stanowią część szerszej strategii na rzecz stabilnego finansowo systemu opieki zdrowotnej oraz opartego na technologiach informacyjno-komunikacyjnych wsparcia dla godnego i niezależnego życia. W strategii na rzecz Unii innowacji wprowadzono pilotażowe Europejskie partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu, które zostanie ustanowione w 2011 r.

Konsultacja społeczna na temat planu działania w dziedzinie e-zdrowia na lata 2012-2020:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/health/ehealth_ap_consultation/index_en.htm

Strona internetowa poświęcona agendzie cyfrowej:

http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm

Strona internetowa komisarz Neelie Kroes: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/kroes/

7. AGENDA CYFROWA - Komisja podkreśla zobowiązanie do praktycznego stosowania zasady otwartego internetu

W przyjętym 19 kwietnia br. sprawozdaniu Komisja Europejska podkreśliła, że obywatele i przedsiębiorstwa muszą mieć możliwość łatwego dostępu do otwartego i neutralnego internetu. Komisja dopilnuje, aby nowe przepisy w dziedzinie telekomunikacji dotyczące przejrzystości, jakości usług i możliwości zmiany operatora, które mają wejść w życie 25 maja 2011 r., były stosowane w sposób zapewniający poszanowanie zasady otwartego i neutralnego internetu. Komisja zwróci na przykład uwagę na ograniczenia w zakresie legalnych usług i aplikacji oraz na to, czy połączenia szerokopasmowe, z których korzystają obywatele i przedsiębiorstwa UE, są tak szybkie, jak wynika z reklam dostawców usług internetowych. Komisja poprosiła Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) o przeprowadzenie szczegółowego badania dotyczącego kwestii kluczowych dla zapewnienia otwartego i neutralnego internetu. Obejmują one przeszkody w zmianie operatora, blokowanie lub ograniczanie ruchu internetowego (np. usług telefonii internetowej), przejrzystość i jakość usług. Pod koniec roku Komisja opublikuje informacje uzyskane w wyniku badania przeprowadzonego przez BEREC, z uwzględnieniem wszelkich przypadków blokowania lub ograniczania niektórych rodzajów ruchu. Jeżeli wyniki uzyskane przez BEREC oraz inne dostępne informacje wskażą, że istnieją nierozwiązane problemy, Komisja rozważy podjęcie bardziej rygorystycznych środków.

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna za agendę cyfrową, **Neelie Kroes**, stwierdziła: „Mam zamiar dopilnować, aby obywatele i przedsiębiorstwa w UE mogły korzystać z otwartego i neutralnego internetu bez ukrytych ograniczeń, o szybkościach obiecanych przez dostawców usług. Wierzę w zasady konkurencji, które stanowią podstawę nowych przepisów w dziedzinie telekomunikacji dotyczących przejrzystości, jakości usług i możliwości łatwej zmiany operatora. Przez następne kilka miesięcy, w bliskiej współpracy z organami regulacyjnymi państw członkowskich, będę ściśle monitorować przestrzeganie nowych przepisów unijnych w celu zagwarantowania otwartości internetu. Pod koniec 2011 r. opublikuję wyniki, zwracając uwagę na przypadki blokowania lub ograniczania niektórych rodzajów ruchu. Jeżeli nie będę zadowolona z tych wyników, nie zawaham się przed podjęciem

bardziej rygorystycznych środków, które mogą przyjąć formę wytycznych lub środków prawnych gwarantujących konkurencję i wybór, na jaki zasługują konsumenci. Jeżeli i to okaże się niewystarczające, jestem gotowa zabronić blokowania legalnych usług lub aplikacji.”

Nie istnieje co prawda określona definicja „neutralności sieci”, jednak od 25 maja 2011 r. zgodnie z prawem unijnym organy regulacyjne ds. telekomunikacji państw członkowskich będą zobowiązane do promowania dostępu użytkowników internetu do informacji oraz do rozpowszechniania informacji lub korzystania z dowolnych aplikacji i usług (art. 8 ust. 4 lit. g) dyrektywy ramowej w sprawie telekomunikacji (2002/21/WE), zmienionej [dyrektywa 2009/140/WE](#)).

Inne przepisy bezpośrednio dotyczące neutralności sieci, które wejdą w życie 25 maja 2011 r. w ramach nowych przepisów unijnych w dziedzinie telekomunikacji obejmują wymogi dotyczące:

- **przejrzystości (np. ograniczenia dostępu do usług lub aplikacji, szybkość połączeń)**
- **jakości usług (organy regulacyjne mogą ustanowić minimalny poziom jakości) oraz**
- **możliwości zmiany operatora (w ciągu jednego dnia roboczego).**

- **Przejrzystość usług**

Konsumenci mają prawo do świadomego wyboru dostawcy internetu na podstawie stosownych informacji o ewentualnych ograniczeniach dostępu do konkretnych usług, rzeczywistych szybkościach połączeń i ewentualnych ograniczeniach tych szybkości. Zgodnie z nowymi przepisami w dziedzinie telekomunikacji, które wejdą w życie 25 maja 2011 r., dostawcy usług telekomunikacyjnych będą mieli obowiązek poinformowania konsumentów, przed podpisaniem umowy, o dokładnym charakterze usługi będącej przedmiotem umowy, z uwzględnieniem technik zarządzania ruchem i ich wpływu na jakość usług oraz wszelkich innych ograniczeń (np. limitów transferu lub dostępnych szybkości połączeń). BEREC zgłosił, że większość organów regulacyjnych państw członkowskich otrzymała skargi dotyczące różnic między deklarowaną a rzeczywistą szybkością połączenia internetowego.

- **Blokowanie lub ograniczanie legalnego ruchu internetowego**

Blokowanie może polegać na utrudnianiu dostępu lub ograniczaniu określonych usług lub stron internetowych. Przykładowo niektórzy operatorzy mobilnego internetu blokują usługi telefonii internetowej (VoIP). Ograniczanie przepustowości jest techniką stosowaną w zarządzaniu ruchem i ograniczaniu zatorów. Technikę tę można stosować w celu spowolnienia niektórych rodzajów ruchu, wpływając tym samym na jakość treści, np. strumieniowej transmisji wideo dostarczanej konsumentowi przez konkurencję. Ze sprawozdania wynika, że odnotowano przypadki nierównego traktowania danych przez niektórych operatorów. Chociaż w wielu przypadkach sprawę udało się rozwiązać polubownie, często po interwencji krajowych organów regulacyjnych, niezbędne są bardziej szczegółowe informacje pozwalające na odróżnienie przypadków umownego lub faktycznego blokowania od przypadków, w których dostęp do określonych usług jest płatny dodatkowo, jak również informacje dotyczące zakresu wykrytych praktyk blokowania (w pojedynczych przypadkach lub w ogóle).

- **Zarządzanie ruchem internetowym**

Większość użytkowników internetu jest w stanie zaakceptować fakt, że e-mail dociera do adresata po kilku sekundach, jednak podobne opóźnienie w przypadku połączeń głosowych lub wideo przez internet powodowałoby ich zakłócenie. W sprawozdaniu podkreślono ogólną zgodę co do faktu, że zarządzanie ruchem jest niezbędne dla zapewnienia płynnego ruchu w

internecie, szczególnie w momentach obciążenia sieci, a tym samym dla zagwarantowania stałej dobrej jakości usług. Panuje powszechna zgoda co do tego, że operatorzy powinni mieć możliwość określania własnych modeli biznesowych i ustaleń komercyjnych. Jednakże niektóre strony obawiają się ewentualnego nadużycia zarządzania ruchem, przykładowo w celu preferencyjnego traktowania jednej usługi. Komisja i BEREC monitorują sytuację.

- **Zmiana dostawcy usług internetowych**

W sprawozdaniu Komisji potwierdzono, że możliwość łatwej zmiany operatora przez konsumentów jest bardzo ważna. W tym zakresie pomocne powinny być przepisy w dziedzinie telekomunikacji dotyczące przeniesienia numeru, zgodnie z którymi konsumenci mają możliwość zmiany operatora w ciągu jednego dnia roboczego i zachowania swojego numeru. Nowe przepisy dopilnują także, aby warunki rozwiązania umowy nie odstraszały od zmiany dostawcy. Komisja i BEREC sprawdzają, jak w praktyce przebiega zmiana dostawcy.

- **Kontekst**

Sprawozdanie dotyczące neutralności sieci sporządzono w ramach zobowiązania Komisji do przedstawienia sprawozdania Parlamentowi i Radzie, podjętego w momencie przyjęcia unijnego pakietu reform w dziedzinie telekomunikacji. Obejmuje ono uwagi zgłoszone w odpowiedzi na konsultacje społeczne, w których wzięło udział ponad 300 respondentów oraz wnioski z szerokich dyskusji z zainteresowanymi stronami, w tym ze szczytu zorganizowanego wraz z Parlamentem Europejskim.

Komunikat dotyczący neutralności sieci:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/doc/library/communications_reports/net_neutrality/comm-19042011.pdf

8. PRAWA CZŁOWIEKA - Komisja Europejska wzywa państwa członkowskie do stworzenia krajowych strategii integracji Romów

Spółeczność europejskich Romów, licząca 10–12 mln osób, w dalszym ciągu boryka się z dyskryminacją, wykluczeniem i ograniczaniem należnych jej praw, a jednocześnie poszczególne państwa, nie wykorzystując potencjału tej społeczności, tracą możliwość zwiększenia swoich dochodów i wydajności. Lepsza integracja społeczno-gospodarcza jest niezbędna, ale aby udało się ją wprowadzić w życie, potrzebne są wspólne działania na wszystkich szczeblach prowadzące do wyeliminowania różnych przyczyn wykluczenia. W związku z tym Komisja Europejska przedstawiła w dniu 5 kwietnia br. europejskie ramy krajowych strategii integracji Romów. Ramy te pomogą wyznaczyć kierunek krajowej polityki w odniesieniu do Romów oraz wykorzystać środki dostępne na poziomie UE na wsparcie działań integracyjnych. Ramy dotyczą w szczególności czterech tematów: dostępu do edukacji, miejsc pracy, opieki zdrowotnej i mieszkań. Państwa członkowskie powinny wyznaczyć własne cele krajowe w zakresie integracji Romów proporcjonalnie do liczebności społeczności romskiej przebywającej na ich terytorium oraz zależnie od swojej sytuacji wyjściowej.

„Pomimo dobrych chęci ze strony polityków na szczeblu krajowym zmiany w poziomie życia większości Romów następowały w ostatnich latach zbyt wolno” – stwierdziła komisarz UE ds. sprawiedliwości i wiceprzewodnicząca Komisji Viviane Reding. „Państwa członkowskie

ponoszą wspólną odpowiedzialność za położenie kresu wykluczeniu Romów pod względem dostępu do edukacji, miejsc pracy, opieki zdrowotnej i mieszkań. Mamy tu do czynienia z poważnym wyzwaniem. Dlatego też wyznaczamy cele w zakresie integracji Romów i potrzebujemy wyraźnego zobowiązania do ich realizacji ze strony wszystkich europejskich stolic, regionów i miast. Nie można dłużej poprzestawać na dobrych chęciach. Przyszedł czas, aby przejść do działania. Najważniejsze jest dla mnie, aby wszystkie państwa członkowskie pomogły w tym, by każde dziecko romskie ukończyło przynajmniej szkołę podstawową”.

Spoleczność romska w Europie żyje w znacznie gorszych warunkach społeczno-ekonomicznych niż reszta społeczeństwa. Z ankiety przeprowadzonej w sześciu krajach Unii³ wynika, że tylko 42% dzieci romskich kończy szkołę podstawową, przy czym średnia unijna w tym zakresie wynosi 97,5%. Tylko 10% dzieci romskich uczęszcza do szkoły średniej. Jeśli chodzi o rynek pracy, wskaźnik zatrudnienia w tej grupie jest niższy od średniej, natomiast wyższy jest wskaźnik dyskryminacji. W kwestii warunków mieszkaniowych Romowie często nie mają dostępu do podstawowych usług komunalnych, takich jak bieżąca woda czy energia elektryczna. W zakresie zdrowia także pozostają w tyle – średnia długość życia wśród Romów jest o 10 lat krótsza od średniej unijnej, która wynosi 76 lat dla mężczyzn i 82 lata w przypadku kobiet.

Komisarz UE ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego László Andor oświadczył: „Uporczywe wykluczanie społeczności romskiej jest niedopuszczalne w Europie dwudziestego pierwszego wieku, budowanej na zasadach równości, demokracji i praworządności. Warunki, w jakich żyje większość Romów, oraz ich relacje z resztą społeczeństwa w ostatnich latach tylko się pogorszyły”.

Komisarz podkreślił: „W przypadku niektórych krajów osiągnięcie celów założonych w strategii »Europa 2020« nie będzie możliwe bez przełomowych postępów w zakresie integracji Romów”.

Integracja Romów może wiązać się ze znacznymi korzyściami gospodarczymi. Społeczność romska – w której średnia wieku wynosi 25 lat, przy średniej unijnej wynoszącej 40 lat – stanowi coraz większą część ludności w wieku produkcyjnym. W Bułgarii i Rumunii Romowie stanowią jedną piątą wszystkich osób wkraczających po raz pierwszy na rynek pracy. Badania Banku Światowego wskazują, że pełna integracja Romów mogłaby przynieść gospodarkom niektórych krajów około 0,5 mld euro dzięki zwiększeniu wydajności i wpływów podatkowych oraz ograniczeniu kosztów opieki społecznej.

W przeszłości UE wielokrotnie podkreślała konieczność lepszej integracji Romów. Ostatnio uczyniła to w sprawozdaniu opublikowanym w kwietniu 2010 r. Unijne ustawodawstwo (dyrektywa dotycząca równości rasowej) zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia mniejszościom etnicznym, między innymi Romom, równego dostępu do edukacji, mieszkań, opieki zdrowotnej i zatrudnienia. W grudniu 2010 r. powołana przez Komisję grupa zadaniowa ds. Romów stwierdziła, że nadal brakuje zdecydowanych i proporcjonalnych środków służących rozwiązaniu problemów znacznej części społeczności romskiej. Należy teraz dołożyć więcej starań i dopilnować, by krajowa, regionalna i lokalna polityka integracyjna została jasno i wyraźnie ukierunkowana na Romów.

³ Bułgaria, Litwa, Łotwa, Rumunia, Słowacja i Węgry.

W związku z tymi ustaleniami opracowano, w formie unijnych ram, ukierunkowane podejście do kwestii integracji Romów polegające na wyznaczeniu **celów** w zakresie:

- edukacji: dopilnowanie, aby każde dziecko romskie ukończyło przynajmniej szkołę podstawową;
- zatrudnienia: zmniejszenie różnicy we wskaźniku zatrudnienia między społecznością romską a resztą społeczeństwa;
- zdrowia: zmniejszenie różnic w poziomie opieki zdrowotnej, na przykład przez zmniejszenie współczynnika umieralności wśród dzieci w społeczności romskiej;
- mieszkań: wyeliminowanie różnic w dostępie do mieszkań i usług komunalnych, takich jak woda i elektryczność.

Do końca 2011 r. państwa członkowskie będą musiały przedstawić **krajowe strategie integracji Romów**, w których określą, w jaki sposób zamierzają się przyczynić do osiągnięcia wyżej wymienionych celów. Opublikowane ramy są zgodne z bardziej ogólnymi celami strategii „Europa 2020” w zakresie zatrudnienia, integracji społecznej i edukacji. Osiągnięcie tych celów jest tym ważniejsze, że pomoże państwom członkowskim w zrealizowaniu ogólnych celów strategii „Europa 2020”.

Komisja proponuje także rozwiązania pozwalające zagwarantować wydajniejsze wykorzystanie **środków unijnych** przeznaczonych na wsparcie integracji Romów. Komisja zachęca państwa członkowskie do zmiany programów operacyjnych współfinansowanych przez fundusze strukturalne i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, tak aby lepiej wspierały one projekty ukierunkowane na społeczność romską.

Ponadto, aby zagwarantować, że unijne ramy dla krajowych strategii przyniosą realne zmiany odczuwalne dla Romów, Komisja pragnie wdrożyć trwałe **mechanizm monitorowania** służący pomiarowi wyników. Agencja Praw Podstawowych UE, we współpracy z innymi organizacjami, ma do odegrania kluczową rolę w tym zakresie poprzez gromadzenie danych na temat społeczno-ekonomicznej sytuacji Romów. Komisja zwróciła się do państw członkowskich o wyznaczenie krajowych punktów kontaktowych, które zajmowałyby się zarządzaniem krajową strategią integracji Romów, monitorowaniem jej wdrażania oraz składaniem sprawozdań w tym zakresie. Komisja Europejska będzie co roku składać sprawozdanie z postępów poczynionych przez państwa członkowskie.

• **Przebieg procedury**

Romowie, stanowiący największą w Europie mniejszość etniczną, są częścią tego kontynentu od wielu stuleci, ale często spotykają się z uprzedzeniami, nietolerancją, dyskryminacją i wykluczeniem.

Wiele obszarów, w których należy zwiększyć integrację Romów – takich jak edukacja, zatrudnienie, opieka zdrowotna i mieszkania – wchodzi w zakres kompetencji krajowych lub regionalnych. UE ma jednak do odegrania ważną rolę poprzez koordynację działań państw członkowskich oraz pomoc w wykorzystaniu środków finansowych.

Latem 2010 r. Komisja Europejska oficjalnie przedstawiła stanowisko uznające Romów za obywateli UE, którzy powinni w pełni korzystać z przysługujących im praw, jak również wywiązywać się ze wszystkich obowiązków wynikających z prawa UE.

• **Więcej informacji**

Aktualności DG ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

UE a Romowie:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=518&langId=pl>

9. EDUKACJA - Konsultacje Komisji w sprawie przyszłej strategii Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT)

Po początkowym, udanym okresie działalności Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) Komisja Europejska rozpoczyna w dniu 14 kwietnia br. konsultacje społeczne w sprawie przyszłej strategii Instytutu. Konsultacje posłużą za podstawę „strategicznego planu innowacji” dla EIT, który Komisja ma przedstawić do końca tego roku. W planie ujęte zostaną najważniejsze priorytety Instytutu do roku 2020, ze szczególnym uwzględnieniem misji i celów Instytutu oraz finansowania i przyszłych obszarów tematycznych. Rozpoczęcie konsultacji społecznych ogłosi na konferencji w Budapeszcie komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży **Androulla Vassiliou**, która odpowiada za sprawy związane z EIT.

„Europejski Instytut Innowacji i Technologii oznacza nową, pionierską współpracę między sektorami szkolnictwa wyższego, badań naukowych i biznesu. Komisji bardzo zależy na wysłuchaniu opinii partnerów przed zakończeniem prac nad projektem przyszłej strategii. Chodzi o to, by wyciągnąć wnioski z doświadczeń zdobytych w pierwszej fazie funkcjonowania Instytutu i przygotować grunt pod rozwój EIT. Instytut ma szansę stać się potężnym motorem innowacji i przedsiębiorczości w Europie” – zadeklarowała komisarz **Vassiliou**.

Siedziba administracyjna EIT mieści się w Budapeszcie, ale Instytut działa w 16 ośrodkach w całej Europie, od Barcelony po Sztokholm, za pośrednictwem transgranicznych partnerstw publiczno-prywatnych, zwanych „wspólnotami wiedzy i innowacji”, w skrócie WWiI. WWiI skupiają wiodące instytucje szkolnictwa wyższego, ośrodki badawcze oraz przedsiębiorstwa. Dotychczas powstały trzy WWiI zajmujące się tematyką zrównoważonej energii (WWiI InnoEnergy), zmiany klimatu (WWiI Climate) oraz społeczeństwa informacyjno-komunikacyjnego (EIT ICTLabs).

Konsultacje stanowią uzupełnienie szeroko zakrojonej debaty na temat przyszłości finansowania badań naukowych i innowacji w UE (zob. zieloną księgę Komisji [„Jak zmienić wyzwania w możliwości: wspólne ramy strategiczne dla finansowania unijnego na rzecz badań naukowych i innowacji”](#) z 9 lutego 2011 r.).

• Dalsze kroki

Zainteresowane strony mogą nadsyłać uwagi w ramach konsultacji w terminie od 14 kwietnia do 30 czerwca. Komisja uwzględni wyniki konsultacji oraz niezależną ocenę i propozycje samego EIT i na ich podstawie do grudnia 2011 r. przedstawi strategiczny plan innowacji.

• Informacje ogólne

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) to autonomiczna instytucja unijna zajmująca się wspieraniem światowej klasy innowacji poprzez pionierską koncepcję wspólnot wiedzy i

innowacji. W latach 2007–2013 EIT otrzymał z unijnego budżetu środki w wysokości 309 mln euro. Dyrektorzy generalni WWiI niedawno podpisali siedmioletnie umowy o partnerstwie z EIT. W umowach tych przewidziano początkowe dotacje w wysokości do 10 milionów euro dla każdej WWiI. W przyszłym roku kwota dofinansowania wzrośnie do średnio 20 mln euro dla każdej WWiI. Dzięki temu WWiI mogą już rozpocząć uruchamianie programów studiów magisterskich i doktoranckich sygnowanych marką EIT oraz projektów badawczych, a także wspierać tworzenie nowych przedsiębiorstw. Dla przykładu sama tylko WWiI InnoEnergy planuje w ciągu najbliższych trzech lat wykształcenie i przeszkolenie blisko 2 tys. studentów i osób czynnych zawodowo będących w trakcie kariery zawodowej, a także uruchomienie 20 przedsiębiorstw.

- **Linki**

[Strona internetowa EIT](#)

10. RYBOŁÓWSTWO - Zaostrzenie kampanii „zerowej tolerancji” przeciwko nielegalnym połowom

Nowy unijny system kontroli rybołówstwa jest już w pełni sprawny, co oznacza, że rybakom znacznie trudniej będzie prowadzić nielegalne połowy. Dzięki przyjęciu szczegółowych przepisów dotyczących kontroli w całym łańcuchu rynkowym „od łowiska do półmiska” UE może teraz zerwać z przeszłością i ustanowić prawdziwą „kulturę zgodności z przepisami”. Przyczyni się to do powstrzymania przełowienia i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju rybołówstwa w UE. Nowy system gwarantuje identyfikowalność w całym łańcuchu od momentu złowienia ryby do chwili, gdy znajdzie się ona u konsumenta. Organy państw członkowskich będą w stanie wykryć nieprawidłowości na każdym etapie łańcucha rynkowego i zidentyfikować je wstecz aż do winowajcy. Inspekcje będą przeprowadzane w ten sam sposób w całej Europie. Dane są zbierane i poddawane kontroli krzyżowej drogą elektroniczną. Gdy produkt dotrze do sklepu, konsument będzie wiedział, że połów był legalny. Niezależnie od miejsca pobytu i narodowości, na osobę, która złamie prawo, nałożone będą równie surowe sankcje. Dzięki nowemu systemowi punktowemu, jeżeli osoba taka będzie systematycznie połowiła nielegalnie, może utracić licencję.

„Jeżeli nie jesteśmy w stanie egzekwować własnych przepisów, wiarygodność całej wspólnej polityki rybołówstwa, niezależnie od tego, jak bardzo jest ona solidna, zostaje zachwiana. Jednak teraz dysponujemy już kompleksowym systemem kontroli i egzekwowania przepisów. Spodziewam się, że od tej pory przestrzeganie przepisów unijnych w zakresie rybołówstwa wzrośnie. Nie możemy już zezwalać na to, aby nawet niewielka część rybaków łamała przepisy bez żadnych konsekwencji. Takie działanie jest nie tylko niesprawiedliwe, ale również podważa wysiłki w zakresie ochrony gatunków, zakłóca sytuację na rynku poprzez nieuczciwą konkurencję, penalizuje uczciwych rybaków, zaburza stosowanie się do przepisów oraz, co najważniejsze, niszczy zasoby rybne”, stwierdziła komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa, **Maria Damanaki**.

Przyjęcie przepisów wykonawczych było niezbędne dla pełnego zastosowania rozporządzenia z 2010 r. w sprawie kontroli. Nowe przepisy:

- umożliwiają kontrolę „od łowiska do półmiska” poprzez objęcie nimi wszystkich etapów łańcucha dostaw; system identyfikowalności umożliwia inspektorom wykrycie nieprawidłowości na każdym etapie łańcucha.

- oferują konkretne mechanizmy pozwalające na zapewnienie równych warunków dla rybaków, innych podmiotów i państw członkowskich. Sankcje zostały zharmonizowane, a nowy system punktowy gwarantuje, że naruszenia będą miały podobne konsekwencje we wszystkich państwach członkowskich.
- oferują znaczne uproszczenie, ponieważ wszystkie przepisy mające zastosowanie w dziedzinie kontroli rybołówstwa w UE, które uprzednio były rozproszone w wielu różnych instrumentach, zostały zebrane w jednym akcie prawnym.
- przewidują powszechniejsze stosowanie nowych technologii, co z jednej strony redukuje koszty administracyjne podmiotów i organów, a z drugiej strony ułatwia kontrolę danych, sprzyjając tym samym większej efektywności.

Nowe rozporządzenie określa mechanizmy, które Komisja może zastosować w celu dopilnowania, aby państwa członkowskie przestrzegały przepisów: większe uprawnienia w zakresie weryfikacji, niezależne inspekcje i audyty, dochodzenia administracyjne, zawieszenie lub wycofanie funduszy unijnych oraz ograniczenie kwot i nakładów połowowych, jeżeli system kontroli w państwie członkowskim wydaje się nieskuteczny.

Aby ułatwić wprowadzenie przepisów, Komisja udziela państwom członkowskim pomocy finansowej poprzez współfinansowanie niektórych rodzajów projektów, w szczególności tych, które koncentrują się na nowych technologiach.

- **Kontekst**

Przepisy i systemy kontroli w dziedzinie rybołówstwa są uzgadniane na szczeblu UE, ale wdrażane i realizowane przez organy krajowe i inspektorów państw członkowskich UE.

Przyjęte właśnie rozporządzenie wykonawcze to już ostatni element kompleksowej reformy unijnej polityki kontroli rybołówstwa rozpoczętej w 2008 r. Nowy system opiera się na trzech filarach: rozporządzeniu w sprawie nielegalnych połowów, które zapewni pełną zgodność wszystkich produktów rybołówstwa będących przedmiotem handlu z UE ze wszystkimi stosownymi środkami w zakresie ochrony i zarządzania; rozporządzeniu w sprawie upoważnień do połowów, w którego ramach podmioty z UE mogą uzyskać licencję na połowy poza wodami UE, a podmioty spoza UE – licencję na połowy w wodach UE; oraz głównym rozporządzeniu w sprawie kontroli, które tworzy zupełnie nowe ramy prawne kontroli i egzekwowania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa.

- **Dodatkowe informacje**

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/control/index_en.htm

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/damanaki/index_en.htm

11. ROLNICTWO - GMO: Komisja publikuje sprawozdanie dotyczące społeczno-gospodarczych aspektów uprawy GMO w Europie

Przedstawione w dniu 15 kwietnia br. sprawozdanie Komisji Europejskiej ukazuje obecne ograniczenia w ocenie społeczno-gospodarczych konsekwencji upraw roślin zmodyfikowanych genetycznie (GMO) w Unii Europejskiej. W szczególności, sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady, które jest oparte na informacjach przekazanych głównie przez państwa członkowskie, pokazuje, że istniejące informacje są często statystycznie ograniczone i bazują na przyjętych z góry wyobrażeniach o uprawie GMO. W sprawozdaniu Komisja przedstawia także analizę społeczno-gospodarczego wymiaru uprawy

GMO zgodną z opracowaniami w międzynarodowej literaturze naukowej i z wnioskami projektów badawczych finansowanych w ramach europejskiego programu ramowego na rzecz badań naukowych.

John Dalli, komisarz ds. zdrowia i polityki konsumenckiej, powiedział: „Publikując to sprawozdanie, Komisja odpowiada na jeden z ostatnich nierozpatrzonych wniosków Rady ds. Środowiska Naturalnego z grudnia 2008 r. Dokument ten powstał na podstawie danych i informacji przekazanych przez państwa członkowskie. Jestem głęboko przekonany, że sprawozdanie to stwarza duże możliwości: od państw członkowskich, Komisji, Parlamentu Europejskiego i wszystkich zainteresowanych stron zależy teraz, czy w pełni wykorzystają ustalenia zawarte w sprawozdaniu i przystąpią do obiektywnej dyskusji na temat potencjalnej roli czynników społeczno-ekonomicznych w zarządzaniu uprawami GMO w Unii Europejskiej”.

- **Najważniejsze wnioski**

Ponieważ UE reprezentuje tylko ułamek powierzchni na świecie przeznaczonej pod uprawy GMO, bez wątpienia doświadczenia płynące z upraw tych roślin w Europie są ograniczone. Nie jest więc zaskakujące, że ilość statystycznie istotnych informacji na temat społeczno-gospodarczych konsekwencji uprawy GMO jest raczej ograniczona.

Dane gospodarcze dotyczące modelu europejskiego odnosiły się do badań w państwach członkowskich mających doświadczenia w uprawie GMO odpornych na herbicydy (HT) lub szkodniki (Bt). Badania te wykazały, że przy dużym zagrożeniu ze strony chwastów lub szkodników, rolnicy uprawiający GMO odporne na herbicydy lub szkodniki uzyskują wyższe plony.

W sprawozdaniu dużo miejsca poświęcono społecznym konsekwencjom i gospodarczym implikacjom uprawy GMO w kontekście pozostałych ogniw łańcucha żywnościowego. W uzupełnieniu do wkładu państw członkowskich, sprawozdanie zawiera także przegląd dotychczasowej międzynarodowej literatury naukowej na temat społeczno-gospodarczego wymiaru upraw GMO.

W sprawozdaniu wykazano, że analiza ekonomiczna pozwala uzyskać dokładny obraz ekonomicznego oddziaływania na poziomie gospodarstw rolnych na całym świecie, szczególnie w przypadku upraw GMO odpornych na herbicydy lub szkodniki. Jednak raz jeszcze okazało się, że **dotępne informacje na temat społecznego oddziaływania w całym łańcuchu żywnościowym są raczej ograniczone lub w ogóle ich brak.**

Wreszcie, sprawozdanie zawiera przegląd rezultatów finansowanych przez UE projektów badawczych dotyczących społeczno-gospodarczych perspektyw uprawy GMO (CO-EXTRA, SIGMEA, CONSUMERCHOICE).

- **Dalsze kroki**

Sprawozdanie jest punktem wyjścia dla państw członkowskich, Komisji, Parlamentu Europejskiego i wszystkich zainteresowanych stron do pogłębienia dyskusji na ten delikatny temat. Aby jednak umożliwić sensowny postęp, Komisja uważa, że dyskusje te powinny przejść od spolaryzowanych wyobrażeń do bardziej konkretnych i obiektywnych podstaw.

Dlatego Komisja zaleca zdefiniowanie bogatego zestawu czynników i wskaźników, aby uzyskać jednolity obraz społeczno-gospodarczych konsekwencji upraw GMO w całej Europie i w całym łańcuchu żywnościowym.

Komisja proponuje także rozważyć potencjalne wykorzystanie lepszego zrozumienia wymiaru społeczno-gospodarczego w zarządzaniu uprawami GMO.

- **Podstawowe informacje**

W dniu 4 grudnia 2008 r. Rada ds. Środowiska Naturalnego zwróciła się do państw członkowskich o zebranie i przekazanie odpowiednich informacji na temat społeczno-gospodarczych konsekwencji upraw GMO w całym łańcuchu żywnościowym. Zwróciła się ona także do Komisji o przygotowanie, na podstawie tych informacji, sprawozdania do odpowiedniego rozważenia i dalszej dyskusji.

Komisja otrzymała informacje w formie kwestionariusza, który dotyczył:

- odnotowanych społeczno-gospodarczych konsekwencji (*ex-post*) upraw GMO w przypadku tych państw członkowskich, które mają lub miały doświadczenia w komercyjnej uprawie GMO (tj. w przypadku Czech, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Portugalii, Rumunii, Słowacji i Szwecji);
- przewidywanego oddziaływania (*ex-ante*), jeśli na ich terytorium miałyby być uprawiane dotychczasowe lub nowe rośliny zmodyfikowane genetycznie.

Kwestionariusze zostały wysłane także do państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandii, Norwegii i Liechtensteinu) i podane zostały do publicznej wiadomości. Kwestionariusz wypełniło dwadzieścia pięć (25) państw członkowskich, Norwegia i szereg zainteresowanych stron. Ostatnie odpowiedzi Komisja otrzymała w styczniu 2011 r.

- **Więcej informacji znajduje się na stronach:**

http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/index_en.htm

12. TRANSPORT – Główne ustalenia i następne działania

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 11 kwietnia br. serię środków mających na celu zwiększenie przejrzystości oraz poprawę egzekwowania prawodawstwa dotyczącego praw pasażerów w Europie. Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas**, odpowiedzialny za transport, zapowiedział wprowadzenie wspomnianych środków po opublikowaniu przez Komisję dwóch komunikatów przedstawiających szczegółową ocenę pierwszych sześciu lat stosowania rozporządzenia w sprawie praw pasażerów (rozporządzenie (WE) nr 261/2004) oraz rozporządzenia dotyczącego praw osób o ograniczonej sprawności ruchowej (rozporządzenie (WE) nr 1107/2006). Wiceprzewodniczący Siim Kallas ogłosił również, że jeszcze w tym roku rozpoczną się konsultacje społeczne i zostanie opracowana ocena skutków, tak aby w 2012 r. Komisja mogła przyjąć wnioski dotyczące nowelizacji rozporządzenia (WE) nr 261/2004 w sprawie praw pasażerów.

Opublikowane komunikaty:

- Komunikat w sprawie stosowania rozporządzenia (WE) nr 261/2004 ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów (wraz z dołączonym dokumentem roboczym służb Komisji zawierającym odpowiednie dane).
- Komunikat dotyczący stosowania i skutków rozporządzenia (WE) nr 1107/2006 w sprawie praw osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą.

Główne ustalenia

Z ustaleń przedstawionych w obu komunikatach na temat pierwszych lat stosowania przepisów dotyczących praw pasażerów wynika, że wprowadzenie przedmiotowego prawodawstwa stanowiło duży postęp, przyczyniając się znacznie do podniesienia ogólnych standardów w branży lotniczej i standardów dla pasażerów.

Aby ułatwić konsumentom korzystanie z posiadanych praw, a branży lotniczej zapewnić jednolitą i przejrzystą wykładnię prawa oraz równe szanse w całej Europie niezwykle istotne jest bardziej rygorystyczne egzekwowanie praw pasażerów. Kwestia ta ma szczególnie duże znaczenie w odniesieniu do pasażerów o ograniczonej sprawności ruchowej. (Zobacz szczegółowe środki przedstawione poniżej, zaproponowane przez Komisję w celu poprawy egzekwowania istniejących przepisów).

• Kolejne działania

W najbliższym czasie: bardziej rygorystyczne i jednolite egzekwowanie prawa.

Przeгляд wskazuje na wyraźną potrzebę bardziej zdecydowanego egzekwowania istniejących przepisów – tak aby konsumenci mieli możliwość korzystania z praw, które im przysługują. W przypadku branży lotniczej zdecydowane egzekwowanie przepisów spowoduje ich większą przejrzystość, a w związku z tym jednolite traktowanie i równe szanse w całej UE.

Aby poprawić egzekwowanie praw pasażerów:

W 2011 r. Komisja nada nowe uprawnienia NEB – sieciom krajowych organów wykonawczych – w celu skuteczniejszego egzekwowania praw pasażerów w całej Europie. Pozwolą one na dokładniejsze określenie kompetencji przysługujących tym sieciom oraz na przyjmowanie wspólnych decyzji co umożliwi bardziej jednolite i spójne stosowanie przedmiotowego prawodawstwa w UE.

Do końca 2011 r. Komisja – w porozumieniu z NEB – opublikuje wytyczne dotyczące wykładni, wyjaśniające stosowanie rozporządzenia 1107/2006 w sprawie praw osób o ograniczonej sprawności ruchowej. Osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej nadal napotykają wiele trudności podczas podróży liniami lotniczymi: całkowity brak usług bądź zróżnicowany poziom ich jakości w Europie; zbyt często nieuzasadnione odmowy bądź ograniczenia dotyczące rezerwacji lub wejścia na pokład wydane na podstawie niejasnych względów bezpieczeństwa; brak konsekwencji w traktowaniu pasażerów, którzy potrzebują tlenu medycznego na pokładzie; ograniczony poziom wiedzy wśród pasażerów na temat przysługującym im praw; mała ilość przypadków (ok. 40 proc) wcześniejszego powiadamiania linii lotniczych przez pasażerów o ich

szczególnych potrzebach przed podróżą; brak harmonizacji wykładni przedmiotowego rozporządzenia przez krajowe organy wykonawcze; nieskuteczne rozpatrywanie skarg.

Celem nowelizacji jest opracowanie na czas nowych wytycznych dotyczących wdrożenia rozporządzenia, tak by wprowadzić ułatwienia w podróżowaniu przed rozpoczęciem igrzysk paraolimpijskich w Londynie w 2012 r. Przedmiotowe wytyczne objaśnia w szczególności przepisy dotyczące dostępu – w jakich przypadkach pasażerom o ograniczonej sprawności ruchowej można odmówić wejścia na pokład i kiedy musi towarzyszyć im opiekun. Wytyczne dotyczyć będą również innych kwestii, na przykład postępowania ze sprzętem umożliwiającym poruszanie się (np. wózki inwalidzkie).

Utworzone zostanie nowe forum, umożliwiające regularne konsultowanie z branżą lotniczą i konsumentami wszystkich kwestii związanych z prawami pasażera linii lotniczych .

Zostaną zwiększone wysiłki mające na celu podniesienie świadomości praw konsumentów oraz przekazanie im odpowiednich informacji na temat tych praw w razie takiej potrzeby. W 2011 r. kontynuowana będzie objazdowa wystawa na temat praw pasażerów kierowana przez panią Meglenę Kunevą, specjalnego wysłannika Wiceprzewodniczącego Kallasa ds. praw pasażerów oraz kampanii informacyjnych. Komisja udostępni również aplikację umożliwiającą łatwy dostęp do informacji na temat praw pasażerów za pomocą telefonu komórkowego.

- **W oczekiwaniu na nowelizację rozporządzenie 261/2004**

Wiceprzewodniczący Kallas ogłosił zamiar nowelizacji rozporządzenia (WE) nr 261/2004 w sprawie praw pasażerów linii lotniczych, odośnie której Komisja złoży swój wniosek w 2012 r. Kluczowe zagadnienia przedmiotowego wniosku obejmują: ograniczenie odpowiedzialności w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, maksymalną wysokość odszkodowania, zmianę tras podróży pasażerów oraz podział ryzyka między uczestnikami procesu realizacji usługi.

Wiceprzewodniczący zapowiedział również rozpoczęcie przed końcem 2011 r. publicznych konsultacji dotyczących kluczowych zagadnień zgłaszanych przez konsumentów i branżę lotniczą oraz organy krajowe, które należałoby włączyć do nowelizacji rozporządzenia (WE) nr 261/2004.

Wiceprzewodniczący ogłosił również zamiar włączenia do publicznych konsultacji nie tylko kwestii związanych ze stosowaniem obecnego rozporządzenia (WE) nr 261/2004, ale również głównych zagadnień dotyczących zagubienia bagażu (rozporządzenie (WE) nr 889/2002) lub praktyk związanych z zmianą harmonogramu lotów (prawa pasażera w przypadku zmiany harmonogramu lotów) oraz niestawienia się na lot (wyjaśnienie obowiązków linii lotniczych w przypadku niestawienia się pasażera na lot łączony).

Pod koniec 2011 r. Komisja rozpocznie prace nad przygotowaniem oceny skutków, w której zostanie zawarta analiza ekonomiczna potencjalnych kluczowych zagadnień przyszłej nowelizacji.

W ocenie wykazano przede wszystkim poważny brak danych w odniesieniu do wielu kwestii. Z tego powodu niemożliwe jest dokonanie poważnej analizy. Dostarczenie tych danych przez branżę lotniczą oraz organy krajowe, jak również grupy konsumentów, jest koniecznym

fundamentem proporcjonalnego i dobrego prawa. Kwestia ta będzie niezwykle istotna podczas publicznych konsultacji i następującej po nich nowelizacji.

- **Łączenie praw pasażerów różnych rodzajów transportu**

Oprócz praw pasażerów linii lotniczych, które zostały wprowadzone w 2005 r., od stycznia 2009 r. obowiązują również prawa pasażerów w transporcie kolejowym. W 2012 r. pasażerowie uzyskują również nowe prawa w transporcie drogą morską i drogą wodną śródlądową (rozporządzenie (UE) nr 1177/2010), a w roku 2013 – w transporcie autobusowym i autokarowym (rozporządzenie (UE) nr 181/2011). Aby zapewnić skuteczne działanie praw w ramach różnych rodzajów transportu, Komisja w 2011 r. przedstawi komunikat w celu ustalenia, w jaki sposób należy stosować niektóre najważniejsze prawa pomiędzy różnymi rodzajami transportu, np. podczas zmiany trasy podróży.

- **Więcej informacji:**

http://ec.europa.eu/transport/passengers/index_en.htm

13. TRANSPORT - Komisja podejmuje kolejne działania w celu poprawy przestrzegania praw pasażerów linii lotniczych

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas** przedstawił w dniu 11 kwietnia br. serię środków mających na celu zwiększenie przejrzystości i poprawę egzekwowania prawodawstwa dotyczącego praw pasażerów. Zapewnią one konsumentom możliwość skutecznego korzystania z przysługujących im praw, a branży lotniczej większą pewność i równe szanse na całym obszarze UE. Wiceprzewodniczący ogłosił również zamiar rozpoczęcia dialogu z zainteresowanymi stronami na temat możliwości nowelizacji unijnego rozporządzenia nr 261/2004 dotyczącego praw pasażerów linii lotniczych, w sprawie której Komisja złoży wniosek w 2012 r. Nowelizacja ta miałaby na celu przede wszystkim wyjaśnienie kluczowych problemów takich jak: ustalenie granic odpowiedzialności w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, określenie maksymalnej wysokości odszkodowania, skuteczne wprowadzanie zmian planu podróży pasażerów, podział ryzyka między uczestnikami procesu realizacji usługi, a także innych problematycznych kwestii, w tym również ochrony w przypadku niewłaściwej obsługi bagażu lub zmiany harmonogramu lotów.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Siim Kallas, odpowiedzialny za transport, powiedział: „Unijne prawodawstwo dotyczące praw pasażerów stanowi ogromny krok naprzód. Zapewnia ono pasażerom „siatkę bezpieczeństwa”, znacznie ogranicza występowanie niektórych praktyk oraz podnosi standardy całej branży. Nadal jednak istnieją obszary, które możemy ulepszyć, korzystając z bogatego doświadczenia zdobytego w ciągu ostatnich sześciu lat. Następnym krokiem w tym kierunku będzie poprawa egzekwowania istniejących już przepisów. Prawa pasażerów nie mogą istnieć wyłącznie na papierze, lecz muszą faktycznie obowiązywać w państwach członkowskich. W dalszej perspektywie konieczne stanie się zweryfikowanie kilku zagadnień. Aby było to możliwe, potrzebna jest szczegółowa analiza i nowelizacja prawa. Przede wszystkim nie możemy pozwolić sobie na ignorowanie wniosków wyciągniętych z przykrych doświadczeń, które stały się udziałem pasażerów i branży lotniczej podczas sytuacji kryzysowych w 2010 r., wywołanych chmurą pyłu wulkanicznego i opadami śniegu. Obecnie rozpoczęto prace mające na celu odnalezienie i wypełnienie istniejących luk prawnych, wzmocnienie istniejących przepisów oraz

uporządkowanie kwestii problematycznych dla pasażerów i branży lotniczej, tam gdzie po upływie sześciu lat widać potrzebę dostosowania i dostrojenia.”

Powyższe informacje zostały ogłoszone wraz z opublikowaniem przez Komisję przeglądu dotyczącego pierwszych sześciu lat stosowania unijnego rozporządzenia nr 261/2004 w sprawie praw pasażerów linii lotniczych oraz rozporządzenia dotyczącego pasażerów o ograniczonej sprawności ruchowej. Analiza tych zagadnień została przedstawiona w dwóch komunikatach w sprawie stosowania przepisów dotyczących praw pasażerów, jak również w dokumencie roboczym służb Komisji. W tym ostatnim dokumencie opublikowano dane za lata 2007-2009, przedstawiające pewne główne tendencje, m.in. liczbę lotów, do których zastosowano rozporządzenie w sprawie praw pasażerów (0,5 proc.), sposoby stosowania sankcji przez organy państw członkowskich oraz procent lotów, które mogą podlegać dużym opóźnieniom.

- **Dalsze kroki**

W najbliższym czasie Komisja podejmie **szereg działań mających na celu poprawę egzekwowania praw pasażerów w całej Europie**, takich jak: wzmocnienie uprawnień sieci krajowych organów wykonawczych (NEB) (w celu przyjęcia decyzji w sprawie wspólnej wykładni przepisów dotyczących praw pasażerów oraz ich egzekwowania w przypadku zaistnienia takiej potrzeby); publikacja wytycznych dotyczących wykładni rozporządzenia nr 1107/2006 w sprawie praw osób o ograniczonej sprawności ruchowej; stworzenie nowego forum w celu uzyskania informacji zwrotnych od grup konsumentów, organizacji pozarządowych oraz branży lotniczej na temat zagadnień związanych z prawami pasażerów, w tym z ich egzekwowaniem, oraz nasilenie kampanii informacyjnych i podnoszących świadomość w tym zakresie.

Na potrzeby planowanej nowelizacji rozporządzenia nr 261/2004, w 2011 r. Komisja opracuje ocenę skutków oraz rozpocznie publiczne konsultacje na temat zagadnień, które mogą zostać w niej uwzględnione. Należą do nich kwestie wymagające dopracowania, takie jak odpowiedzialność w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, proporcjonalność odszkodowania, skuteczna zmiana planu podróży, jak również inne, np. prawa pasażera w przypadku zagubienia bagażu i zmiany harmonogramu lotów.

Aby równocześnie wzmocnić prawa pasażerów oraz zapewnić ich spójne egzekwowanie w obrębie wszystkich środków transportu, jeszcze w tym roku Komisja przedstawi komunikat wyjaśniający kluczowe pojęcia, tak by można je było stosować do wszystkich rodzajów transportu – kolejowego, lotniczego, morskiego i autobusowego, na przykład podczas zmiany tras przy wykorzystaniu różnych środków transportu.

14. TRANSPORT - Zakłócenia spowodowane pyłem wulkanicznym: sytuacja rok później oraz gotowość na wypadek sytuacji kryzysowych

W ciągu roku, jaki minął od wybuchu wulkanu Eyjafjallajökull w kwietniu 2010 r., podjęto szereg różnorodnych działań następczych na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym w celu poprawy przygotowania lotnictwa na wypadek sytuacji kryzysowych, w szczególności związanych z pyłem wulkanicznym. Podejmowane działania wynikały z uzgodnień poczynionych na posiedzeniu Rady Ministrów ds. Transportu w dniu 4 maja 2010 r. na podstawie wniosków przedstawionych przez Komisję. Działania te są nadal realizowane, a dotychczasowe rezultaty omówiono poniżej. Komisja Europejska, Eurocontrol oraz

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego wezmą udział w zaplanowanych na 13-14 kwietnia ćwiczeniach symulacyjnych Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), których celem jest sprawdzenie skuteczności zmian wprowadzonych w europejskim planie i procedurach ICAO na wypadek zagrożenia pyłem wulkanicznym. W oparciu o wyniki tej symulacji oraz ocenę dotychczasowych postępów Komisja przedstawi w czerwcu sprawozdanie Radzie Ministrów ds. Transportu.

Siim Kallas, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej odpowiedzialny za transport, powiedział: „Podejmowane w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy intensywne wysiłki zaowocowały poprawą planowania kryzysowego oraz systemów reagowania w sytuacjach kryzysowych. Prace trwają jednak dalej. Zakłócenia spowodowane przez wulkany i inne kryzysowe sytuacje w lotnictwie są ze swej natury nieprzewidywalne, a każdy przypadek jest inny. Nie jesteśmy w stanie całkowicie wyeliminować ryzyka, ale możemy zmaksymalizować wysiłki, aby przygotować solidne systemy reagowania na wypadek kataklizmów. Istotnie poprawiono międzynarodowe wytyczne dotyczące pyłu wulkanicznego, osiągnięto bardzo znaczące postępy, jeśli chodzi o przyspieszenie realizacji jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, oraz przeprowadzono intensywne działania mające na celu zapewnienie liniom lotniczym przejrzystych informacji na temat wartości progowych dla pyłu wulkanicznego. Przeprowadzana w tym miesiącu symulacja dotycząca pyłu wulkanicznego dostarczy dalszych odpowiedzi na temat prac, które należy jeszcze wykonać. Na tej podstawie, a także w oparciu o szczegółową analizę poczynionych postępów, Komisja przedstawi w czerwcu sprawozdanie Radzie Ministrów ds. Transportu oraz, w razie potrzeby, sformułuje zalecenia dotyczące dalszych działań, które należy podjąć”.

Główne wydarzenia od kwietnia 2010 r.:

- **Aktualizacja europejskiego planu na wypadek zagrożenia pyłem wulkanicznym (ICAO)**

Kryzys spowodowany pyłem wulkanicznym ujawnił pilną potrzebę podjęcia skoordynowanych działań na poziomie europejskim w celu zrewidowania istniejących procedur międzynarodowych na wypadek aktywności wulkanicznej (wytyczne ICAO dla Europy). Istniejące wytyczne ICAO okazały się nieodpowiednie w czasie kryzysu, ponieważ opierały się na zbyt daleko idącej zasadzie ostrożności.

W grudniu 2010 r. ICAO zakończyła aktualizację europejskiego planu na wypadek zagrożenia pyłem wulkanicznym, obejmującego standardowe wytyczne dotyczące ostrzegania statków powietrznych o wybuchach wulkanów, oraz procedur, jakie mają być stosowane, również w przypadku ewentualnego zamknięcia przestrzeni powietrznej.

W ramach wspomnianych wytycznych, odzwierciedlających podejście uzgodnione przez Komisję Europejską w dniach 17-18 kwietnia 2010 r. w oparciu o doświadczenia związane z wybuchem wulkanu Eyjafjallajökull, wyróżnia się obecnie trzy stopnie zanieczyszczenia pyłem wulkanicznym, którymi należy posługiwać się w działaniach operacyjnych w Europie w przypadku wystąpienia kolejnych erupcji.

W dniach 13-14 kwietnia 2011 r. odbędzie się zorganizowana przez ICAO symulacja wybuchu wulkanu, mająca na celu przetestowanie i zweryfikowanie skuteczności nowego planu kryzysowego.

Równolegle w czerwcu 2010 r. ICAO utworzyła międzynarodową grupę zadaniową ds. pyłów wulkanicznych do celów przeglądu wszystkich elementów związanych z wytycznymi dotyczącymi wybuchów wulkanów, w tym opracowania ogólnych ram zarządzania ryzykiem w zakresie bezpieczeństwa, oraz wprowadzenia rutynowej procedury ustalania bezpiecznych poziomów użytkowania przestrzeni powietrznej zanieczyszczonej pyłem. Opracowywane są wytyczne dotyczące zarządzania operacjami lotniczymi oraz procedury krajowych władz lotniczych. Oczekuje się, że wyniki tych prac zostaną przedstawione w czerwcu 2011 r.

- **Przyspieszenie integracji europejskiego systemu zarządzania ruchem lotniczym dzięki realizacji inicjatywy jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej (SES).**

Kryzys ujawnił potrzebę istotnego zwiększenia koordynacji europejskiego systemu zarządzania ruchem lotniczym. Istniejący podział kontroli ruchu lotniczego według granic krajowych doprowadził do pogorszenia i nasilenia skutków kryzysu. W dniu 4 maja 2010 r. Rada Europejska uznała, że przyspieszenie realizacji inicjatywy SES stanowi najwyższy priorytet polityczny.

Prace związane z jednolitą europejską przestrzenią powietrzną posunęły się w ciągu ostatniego roku znacząco do przodu. Najważniejsze działania, jakie zrealizowano w 2010 r., to:

Docelowe wskaźniki skuteczności: w lutym 2011 r. państwa członkowskie przyjęły – na podstawie propozycji Komisji – docelowe wskaźniki skuteczności dla jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej. Są to kluczowe docelowe wskaźniki – ustalone na poziomie unijnym i krajowym – dotyczące zarządzania ruchem lotniczym, m.in. w zakresie norm wydajności zarządzania ruchem, poziomów opóźnień lotów, norm bezpieczeństwa oraz oddziaływania na środowisko. Wspomniane normy dotyczą samego sedna struktury SES, a osiągnięcie powszechnego porozumienia z państwami członkowskimi stanowiło istotny krok w kierunku ustanowienia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej.

Funkcjonalne bloki przestrzeni powietrznej: system zarządzania ruchem lotniczym w ramach jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej będzie opierać się na dziewięciu grupach państw członkowskich zorganizowanych w funkcjonalne bloki przestrzeni powietrznej (FAB). Uzgodnienie i stworzenie poszczególnych funkcjonalnych bloków przestrzeni powietrznej jest zadaniem państw członkowskich, ale aby ten proces umożliwić Komisja musiała przyjąć przepisy wykonawcze i wytyczne dotyczące FAB, określające sposób realizacji tego procesu. Wspomniane przepisy zostały przyjęte przez państwa członkowskie – w oparciu o propozycje Komisji – na posiedzeniu Komitetu ds. Jednolitej Przestrzeni Powietrznej w dniu 3 grudnia 2010 r. Na podstawie porozumień międzyrządowych utworzono dotychczas trzy funkcjonalne bloki przestrzeni powietrznej: FAB Wlk. Brytania/Irlandia; FAB Dania/Szwecja; oraz FABEC (obejmujący Francję, Niemcy, Luksemburg, Holandię, Belgię i Szwajcarię). Termin wdrożenia dziewięciu FAB upływa 4 grudnia 2012 r. Prace dotyczące FAB są realizowane zgodnie z harmonogramem, a wyznaczone cele zostaną w dużym stopniu osiągnięte.

Jeśli chodzi o wspólne normy bezpieczeństwa jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, większą rolę w tym względzie powinna odgrywać Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA). W 2010 r. znacząco przyspieszono realizację planów poszerzenia kompetencji Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego o uprawnienie do regulowania kwestii bezpieczeństwa w dziedzinie zarządzania ruchem lotniczym, dokonując tym samym dalszego wzmocnienia zharmonizowanego europejskiego podejścia do zasadniczej sprawy,

jaką jest zapewnienie ciągłego traktowania bezpieczeństwa lotnictwa jako kwestii bezwzględnie priorytetowej. Oczekuje się, że formalna decyzja zostanie podjęta przez państwa członkowskie w 2011 r.

Wyznaczenie menedżera sieci: w centrum jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej znajduje się menedżer sieci, który stanowić będzie centralną jednostkę koordynującą europejskie służby kontroli ruchu lotniczego, jak również kierować będzie koordynacją działań podejmowanych w przyszłości w reakcji na sytuacje kryzysowe mające wpływ na lotnictwo. W 2010 r. przyspieszono działania zmierzające do powołania Eurocontrol na menedżera sieci. W ramach tych działań przyjęto przepisy wykonawcze dotyczące „funkcji sieciowych”, a państwa członkowskie wyznaczyły Eurocontrol do pełnienia wspomnianej funkcji w celu umożliwienia optymalnego i skoordynowanego wykorzystania europejskiej przestrzeni powietrznej.

Powołanie komórki koordynacji kryzysowej: w 2010 r. powołano Europejską Komórkę Koordynacji Kryzysowej ds. Lotnictwa (EACCC). Działaniom EACCC przewodniczy Komisja i Eurocontrol, a uczestniczą w nich Prezydencja UE, instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej, użytkownicy przestrzeni powietrznej oraz porty lotnicze, a także, w razie potrzeby, inne odpowiednie zainteresowane strony w zależności od charakteru sytuacji kryzysowej. Komórka koordynacji kryzysowej została pomyślana jako dodatkowa struktura wsparcia dla menedżera sieci w sytuacji kryzysowej.

Forum lotnicze: po kryzysie Komisja postanowiła stworzyć forum lotnicze, zwoływany przez wiceprzewodniczącego Kallasa, z udziałem kluczowych zainteresowanych stron na szczeblu europejskim, w celu ułatwienia długoterminowej koordynacji działań z sektorem transportu lotniczego, a także umożliwienia skutecznych działań następczych wobec działań kryzysowych w perspektywie krótkoterminowej. Forum lotnicze zostało powołane jako grupa wysokiego szczebla skupiająca przedstawicieli branży lotniczej w celu zapewnienia strategicznego doradztwa na temat stabilnej przyszłości transportu lotniczego oraz konkurencyjnej przyszłości europejskiej branży lotniczej. Jego członkowie wezwali do: pełnego wdrożenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej; rozszerzenia stosowania zasad SES na obszary znajdujące się poza granicami Unii Europejskiej; oraz do ustalenia efektywnej struktury zarządzania do celów przyszłego wdrożenia systemu SESAR.

Technologia dla SES (wdrożenie systemu SESAR). SESAR stanowi techniczny aspekt jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej. W roku 2010 zintensyfikowano prace mające na celu określenie szczegółów strategii wdrożenia SESAR, co umożliwi Komisji przygotowanie komunikatu dla Rady w sprawie mechanizmów zarządzania i finansowania na potrzeby fazy wdrożenia systemu SESAR na przestrzeni 2011 r.

- **Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem**

W trakcie kryzysu z kwietnia 2010 r. organy krajowe i europejskie, jak również linie lotnicze, nie miały dostępu do niezbędnych informacji umożliwiających dokonanie trafnej oceny ryzyka dotyczącego lotów w warunkach pyłu wulkanicznego.

W tym kontekście wykonano znaczną pracę, w szczególności w dwóch obszarach: (i) wartości progowych dla pyłu; (ii) modeli meteorologicznych.

(i) wartości progowe dla pyłu:

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego pracuje nad ustaleniem wartości progowej dla pyłu wulkanicznego, do czego została upoważniona w konkluzjach Rady ds. Transportu z maja 2010 r. Zadanie polegające na określeniu jednej wartości progowej dla pyłu okazuje się wyjątkowo trudne do zrealizowania.

Widać coraz wyraźniej, iż w rzeczywistości poszczególne kryzysy spowodowane pyłem wulkanicznym mogą różnić się między sobą i różny może być rodzaj pyłu. Dlatego ustalenie jednej i uniwersalnej wartości progowej nie jest realne w perspektywie krótkoterminowej. EASA będzie kontynuować prace nad tą kwestią, lecz z pewnością nie zostanie ona rozwiązana w krótkim okresie. Należy zauważyć, że tego rodzaju wartość progowa nie występuje nigdzie na świecie – nawet w regionach takich jak Ameryka czy Azja Południowa, które mają większe doświadczenie w rozwiązywaniu tych problemów – i w związku z tym nie jest możliwe przyjęcie rozwiązania praktykowanego w innej części świata.

Kwestia ta jest jednak niezwykle istotna. EASA podchodzi obecnie do rozwiązania tego problemu z innej strony. Nie byłaby to jedna i uniwersalna wartość progowa, lecz prawnie wiążące środki, które nakładałyby na producentów silników obowiązek dostarczania szczegółowych informacji na temat ryzyka związanego z narażeniem na pył wulkaniczny oraz poziomów tolerancji dla poszczególnych produkowanych przez nich silników.

Jesienią 2011 r. EASA opublikuje wniosek dotyczący prawnie wiążących środków (tzn. zmian w obecnych przepisach zdatności do lotu EASA) zobowiązujących producentów silników do dostarczania liniom lotniczym szczegółowych informacji na temat ryzyka związanego z narażeniem na różne stężenia pyłu wulkanicznego oraz poziomów tolerancji. W chwili obecnej producenci silników nie mają takiego obowiązku. Po przeprowadzeniu konsultacji EASA powinna formalnie przyjąć tego rodzaju środki na początku 2012 r. Wniosek EASA dotyczący zastosowania procedury zaopiniowania proponowanej zmiany wynika z potrzeby określenia danych dotyczących zdatności do lotu przekazywanych przez producentów silników, które są wymagane do celów oceny ryzyka operacyjnego.

Będzie to ważny krok naprzód ku rozwiązaniu podstawowego problemu, jakim jest zapewnienie kluczowych informacji dotyczących ryzyka i tolerancji na pył, których linie lotnicze potrzebują do przeprowadzenia niezbędnych ocen wykonalności lotów w warunkach pyłu wulkanicznego. Proponowane rozwiązanie powinno w szczególności umożliwić znacznie trafniejszą ocenę ryzyka liniom lotniczym prowadzącym operacje w „szarych strefach” podczas wszelkich kryzysów spowodowanych pyłem.

(ii) modele meteorologiczne:

Innym obszarem, w którym skupiają się działania, jest udoskonalenie modeli meteorologicznych wykorzystywanych w sytuacjach kryzysowych. Istnieje wyraźna potrzeba zapewnienia większej dokładności oraz ulepszenia modeli. Obejmuje to prace dotyczące zarówno źródeł, z których czerpane są informacje na potrzeby modeli, jak i samych systemów modelowania.

Jeśli chodzi o poprawę jakości danych wykorzystywanych na potrzeby modeli, w Islandii wprowadzono nowe systemy radarowe. Ponadto londyńskie centrum ostrzegania o pyłach wulkanicznych (VAAC) zyskało nowe narzędzie do pomiarów wykonywanych w powietrzu – nowy samolot oraz aparaturę mające na celu zwiększenie jakości i ilości informacji pochodzących z lotów testowych w warunkach pyłu.

Ma to zasadnicze znaczenie dla zapewnienia społeczności lotniczej dostępu do dokładnych, aktualnych i spójnych informacji na temat lokalizacji, ilości, składu pyłu wulkanicznego, wysokości na jakiej się znajduje oraz prognozowanego kierunku i dryfu chmury pyłu. To z kolei pozwala na dokonanie usprawnień i zapewnienie trafności podejmowanych decyzji operacyjnych.

Nowe „interaktywne narzędzie wizualizacji sytuacji kryzysowych w Europie na potrzeby zarządzania przepływem ruchu lotniczego i pojemnością przestrzeni” (EVITA) zostało opracowane na szczeblu europejskim przez Eurocontrol. Państwa członkowskie w dalszym ciągu podejmują decyzje o otwarciu i zamknięciu swoich przestrzeni powietrznych, jednak wspomniane narzędzie zwiększa znacznie możliwość wizualizacji tych informacji w czasie rzeczywistym oraz będzie pomagać liniom lotniczym w podejmowaniu decyzji operacyjnych, a także ułatwi lepsze zarządzanie ruchem lotniczym w zagrożonej przestrzeni powietrznej.

- **Ujednolicenie praw pasażerów po kryzysie spowodowanym pyłem wulkanicznym**

Jednym z kluczowych postulatów – skierowanych przez ministrów do Komisji Europejskiej po kryzysie spowodowanym pyłem wulkanicznym – jest zapewnienie jednolitego stosowania przepisów dotyczących praw pasażerów. Bardzo istotną kwestią stało się zapewnienie europejskim pasażerom możliwości skorzystania ze swoich praw oraz umożliwienie podmiotom działającym w branży kierowania się wspólną interpretacją przepisów prawa w całej Europie.

Na przestrzeni tygodni po pojawieniu się kryzysu spowodowanego pyłem wulkanicznym Komisja Europejska koordynowała prace sieci organów krajowych w celu uzgodnienia wspólnych wytycznych interpretacyjnych dla krajowych organów odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów, które rozpatrywały roszczenia pasażerów wynikające z przysługujących im praw, a związane z kryzysem spowodowanym pyłem wulkanicznym. Komisja współpracowała również z organami krajowymi i poszczególnymi liniami lotniczymi w celu zapewnienia stosowania spójnego podejścia w całej UE.

Szacuje się, że w następstwie kryzysu spowodowanego pyłem wulkanicznym krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów otrzymały od pasażerów ok. 10 tys. skarg. Biorąc pod uwagę fakt, że wskutek odwołanych lotów ucierpiały miliony pasażerów, liczba ta jest stosunkowo niska – w trakcie kryzysu z kwietnia 2010 r. spowodowanego pyłem wulkanicznym odwołano ponad 100 tys. lotów, co dotknęło ponad 10 milionów osób.

Po upływie roku Komisja ocenia, iż znaczna większość linii lotniczych poważnie potraktowała swoje zobowiązania powstałe w trakcie kryzysu spowodowanego pyłem wulkanicznym. Roszczenia o zwrot kosztów z tytułu odwołanych lotów zostały rozpatrzone w rozsądnym terminie, podobnie jak liczne wnioski o zmianę trasy podróży oraz krótkoterminową pomoc. Większość spraw, które nie zostały rozwiązane przez przewoźników, a tym samym zostały przekazane organom krajowym, dotyczyła bardziej problematycznych przypadków, gdy pasażerowie utknęli na lotniskach (często za granicą) przez dłuższy okres i zgłaszają w związku z tym znaczące roszczenia. Roszczenia te muszą zostać ocenione przez organy krajowe oraz, w razie potrzeby, rozpatrzone przez sąd.

Komisja opublikuje w tym miesiącu (tzn. w kwietniu 2011 r.) dwa komunikaty przedstawiające ocenę funkcjonowania rozporządzenia 261/2004 w sprawie praw pasażerów linii lotniczych

oraz rozporządzenia 1107/2006 dotyczącego praw osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a także określające dalsze działania. W komunikatach uwzględniono doświadczenia wynikające, w szczególności, z kryzysów spowodowanych pyłem wulkanicznym oraz dużymi opadami śniegu w 2010 r., jak również przeanalizowano potrzebę zacieśnienia współpracy między właściwymi organami oraz zmiany niektórych przepisów rozporządzenia 261/2004.

- **Europejskie plany działania w zakresie zapewnienia mobilności**

Przedłużające się zamknięcie europejskiej przestrzeni powietrznej w następstwie wybuchu wulkanu na Islandii wywołało znaczną frustrację u podróżujących, którzy utknęli w portach lotniczych.

Po zakończeniu kryzysu spowodowanego pyłem wulkanicznym ministrowie transportu, na posiedzeniu w dniu 4 maja 2010 r., poparli zdecydowanie wnioski Komisji dotyczące przyspieszenia prac nad ogólnoeuropejskimi planami w zakresie mobilności. Zarówno w trakcie kryzysu spowodowanego pyłem wulkanicznym, jak i kryzysu wywołanego opadami śniegu w grudniu 2010 r., stało się jasne, iż w przypadku poważnego zakłócenia funkcjonowania jednego rodzaju transportu, inne rodzaje transportu nie są szybko w stanie wypełnić powstałej luki. Podczas posiedzenia Rady ds. Transportu w dniach 2-3 grudnia 2010 r. Komisja przedstawiła ministrom szczegółowe informacje na temat inicjatywy mającej na celu wzmocnienie odporności europejskiego systemu transportowego poprzez zapewnienie nieprzerwanej mobilności pasażerów i towarów w razie nagłego wystąpienia kryzysu transportowego.

Komisja, aby móc podjąć dalsze działania, zwróciła się do rządów krajowych o przekazanie uwag na temat poszczególnych aspektów tych propozycji.

- **Dalsze kroki**

Kwiecień 2011: Zorganizowane przez ICAO ćwiczenia symulujące zagrożenie pyłem wulkanicznym

Komisja Europejska, Eurocontrol oraz EASA wezmą udział w symulacji kryzysowej ICAO w celu sprawdzenia skuteczności zmian i usprawnień wprowadzonych w planie i procedurach ICAO na wypadek zagrożenia pyłem wulkanicznym. Symulacja zostanie przeprowadzona w dniach 13-14 kwietnia i uczestniczyć w niej będzie ponad 70 linii lotniczych, 14 instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej, 10 krajowych organów regulacyjnych, londyńskie centrum ostrzegania o pyłach wulkanicznych (VAAC), a także Komisja Europejska, EASA i Eurocontrol.

Przedsięwzięcie to umożliwi dokonanie pełnej oceny skutków stosowania zaktualizowanych europejskich procedur ICAO na wypadek zagrożenia pyłem wulkanicznym. Częścią symulacji będzie postawienie w stan gotowości niedawno utworzonej Europejskiej Komórki Koordynacji Kryzysowej ds. Lotnictwa (EACCC) oraz przetestowanie nowego instrumentu opracowanego przez Eurocontrol - interaktywnego narzędzia wizualizacji sytuacji kryzysowych w Europie na potrzeby ATFCM (EVITA). Ćwiczenia będą miały wyłącznie charakter symulacyjny i nie wpłyną na prawdziwe loty.

W ramach ćwiczeń przeprowadzona zostanie symulacja wybuchu wulkanu Grimsvötn na Islandii powodującego rozprzestrzenienie się chmury pyłu wulkanicznego w rejonie północnego Atlantyku oraz w europejskiej przestrzeni powietrznej. Podczas pierwszego dnia ćwiczeń państwa będą zwracać się do Eurocontrol o otwarcie, zamknięcie lub ograniczenie przestrzeni powietrznej w oparciu o swoje aktualne procedury krajowe. Drugiego dnia ćwiczeń testowane będzie nowe zharmonizowane europejskie podejście. Podejście to jest zgodne z

projektem wytycznych ICAO „Zarządzanie operacjami lotniczymi w sytuacjach ustalonego lub prognozowanego zanieczyszczenia spowodowanego chmurą pyłu wulkanicznego” (*Management of Flight Operations with Known or Forecast Volcanic Cloud Contamination*), które są opracowywane od kwietnia 2010 r. i pozwalają liniom lotniczym na podejmowanie decyzji dotyczących wykonywania lotów w rejonach zanieczyszczonych pyłem na podstawie oceny ryzyka w zakresie bezpieczeństwa zatwierdzonej przez odpowiedni krajowy organ nadzorujący.

Na początku czerwca zorganizowana zostanie ogólnoeuropejska sesja w celu oceny i omówienia doświadczeń uzyskanych w wyniku tych ćwiczeń oraz uzgodnienia działań następczych.

Czerwiec 2011: Sprawozdanie Komisji Europejskiej dla ministrów transportu na temat gotowości na wypadek pojawienia się pyłu wulkanicznego i sytuacji kryzysowych. Komisja przedstawi w czerwcu ministrom transportu ocenę dokonanych postępów pod kątem gotowości na wypadek pojawienia się pyłu wulkanicznego i sytuacji kryzysowych oraz, w razie potrzeby, zalecenia dotyczące dalszych działań, które należy podjąć.

Komisja będzie nadal stale monitorować sytuację i zastrzega sobie prawo do podjęcia, w razie konieczności, stosownych inicjatyw.

15. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Sprawozdanie Komisji Europejskiej: nakaz aresztowania pomaga zwalczać przestępczość, ale państwa członkowskie UE mogą ulepszyć jego stosowanie

Europejczycy mają prawo do swobodnego podróżowania w ramach UE w celach zawodowych, edukacyjnych lub wypoczynkowych. Jednak otwarte granice nie powinny umożliwiać przestępcom uniknięcia odpowiedzialności poprzez wyjazd do innego państwa członkowskiego. Europejski nakaz aresztowania, który obowiązuje od 2004 r., jest skutecznym narzędziem ekstradycji osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa z jednego państwa członkowskiego do innego, aby przestępcy nie mieli gdzie się ukryć w Europie. Przykładowo, dzięki temu systemowi z Hiszpanii z powrotem do Zjednoczonego Królestwa wydano dziesiątki podejrzanych o przemyt narkotyków, morderstwa i popełnienie przestępstw seksualnych wobec dzieci. Niezależnie od licznych sukcesów, z opublikowanego 11 kwietnia br. sprawozdania Komisji Europejskiej wynika, że państwa członkowskie mogą usprawnić funkcjonowanie systemu, który opiera się na wzajemnym zaufaniu przedstawicieli krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości. Państwa członkowskie powinny stosować europejski nakaz aresztowania z należyтым uwzględnieniem w każdym przypadku praw podstawowych i rzeczywistej konieczności przekazania danej osoby.

„Europejski nakaz aresztowania jest ważnym narzędziem ścigania przestępców, lecz państwa członkowskie powinny dopilnować, by był on stosowany prawidłowo”, oświadczyła wiceprzewodnicząca Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Aby europejski nakaz aresztowania działał jeszcze bardziej efektywnie, władze krajowe muszą budować zaufanie między przedstawicielami wymiarów sprawiedliwości swoich państw. W związku z poważnymi skutkami dla praw podstawowych, europejski nakaz aresztowania nie powinien być wydawany mechanicznie lub automatycznie, w odniesieniu do stosunkowo drobnych przestępstw, jak kradzież roweru.”

W sprawozdaniu Komisji oceniono jak państwa członkowskie wdrożyły europejski nakaz aresztowania europejski nakaz aresztowania od 2007 r. i podsumowano jego dotychczasowe funkcjonowanie. W latach 2005–2009 państwa członkowskie wydały 54 689 europejskich

nakazów aresztowania, które umożliwiły ujęcie 11 630 podejrzanych. W tym samym okresie nakaz aresztowania przyczynił się znacząco do przyspieszenia przekazywania podejrzanych między państwami członkowskimi. Przed wprowadzeniem europejskiego nakazu aresztowania procedura ekstradycji trwała średnio rok, podczas gdy obecnie jej czas trwania skrócił się do 16 dni w przypadku, gdy dana osoba zgodziła się na jej wydanie, lub 48 dni, gdy tej zgody nie udzieliła. Europejski nakaz aresztowania stał się więc niezwykle istotnym narzędziem w walce z przestępczością, a także ważnym aspektem bezpieczeństwa wewnętrznego UE.

Dzięki europejskiemu nakazowi aresztowania wśród wydanych osób znalazł się aresztowany we Włoszech terrorysta, który usiłował podłożyć w Londynie bombę, niemiecki seryjny morderca odnaleziony w Hiszpanii, Maltańczyk podejrzany o przemyt narkotyków wydany ze Zjednoczonego Królestwa, gang sprawców zbrojnych napadów poszukiwany we Włoszech, którego członkowie zostali aresztowani w sześciu różnych państwach UE. Ostatnio w pięciu krajach rozbito siatkę prowadzącą szeroko zakrojoną działalność w zakresie kradzieży towarów na autostradach.

Komisja docenia sukcesy europejskiego nakazu aresztowania w zapewnianiu skutecznego sposobu wydalenia podejrzanych w Unii bez granic, zaznacza jednak, że jego funkcjonowanie może zostać udoskonalone. W sprawozdaniu podkreślono, że efektywność europejskiego nakazu aresztowania mogą ograniczać obawy dotyczące kwestii poszanowania praw podstawowych w państwach członkowskich oraz możliwość jego nadużywania w mniej poważnych przypadkach.

Komisja stara się rozwiązać niektóre z tych problemów pomagając w zapewnieniu sprawiedliwego procesu dzięki minimalnym unijnym standardom w zakresie praw osób oskarżonych lub podejrzanych o popełnienie przestępstwa. Unia przyjęła już przepisy w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i pisemnego w postępowaniu karnym i przedstawiła wnioski w sprawie wspólnych przepisów zapewniających oskarżonym prawo do informacji. Planowane są dalsze środki mające na celu zapewnienie dostępu do adwokata i prawa do kontaktu z rodziną i pracodawcą. Każdy z tych środków będzie miał zastosowanie do podejrzanych objętych europejskim nakazem aresztowania, co pomoże zapewnić poszanowanie ich praw podstawowych.

Jednak to państwa członkowskie odpowiadają za wprowadzenie najważniejszych ulepszeń w stosowaniu europejskiego nakazu aresztowania. Państwa członkowskie powinny zadbać o to, by system europejskiego nakazu aresztowania nie był podważany licznymi nakazami aresztowania dotyczącymi drobnych przestępstw, takich jak kradzież roweru. Przed wydaniem nakazu organy sądowe państw członkowskich powinny uwzględnić wagę przestępstwa, długości kary oraz kosztów i korzyści wykonania nakazu aresztowania. Podczas stosowania nakazu należy ściśle przestrzegać zasady proporcjonalności.

Dlatego aby usprawnić funkcjonowanie systemu Komisja:

- wezwie państwa członkowskie do wypełnienia luk w ich ustawodawstwie, jeżeli nie jest ono w pełni zgodne z decyzją ramową ustanawiającą europejski nakaz aresztowania;
- zwróci się do państw członkowskich o zapewnienie, aby funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości, m.in. prokuratorzy, nie wydawali nakazu aresztowania w odniesieniu do bardzo drobnych przestępstw, zgodnie z wytycznymi określonymi w [podręczniku europejskiego nakazu aresztowania](#); dotyczy to również państw, w których obowiązuje zasada legalizmu procesowego;

- przedstawi przed końcem 2011 r. wnioski mające na celu intensyfikację szkoleń dla organów policyjnych, sądowych i praktykujących prawników na temat nakazu aresztowania, aby zapewnić spójność i skuteczność w sposobie jego stosowania, a także podnieść świadomość w zakresie nowych unijnych gwarancji praw procesowych;
- zachęci państwa członkowskie do wdrożenia instrumentów uzupełniających (czterech decyzji ramowych) odnoszących się do takich kwestii jak przekazywanie orzeczeń w przypadku nieobecności oskarżonego;
- podejmie starania zmierzające do poprawy gromadzenia danych statystycznych na temat nakazu aresztowania od państw członkowskich, aby możliwa była należyta ocena systemu;
- będzie w dalszym ciągu monitorować funkcjonowanie nakazu aresztowania i przeanalizuje wszystkie możliwe warianty usunięcia niedociągnięć, między innymi kolejne środki służące poprawie praw procesowych.

Kontekst

To trzecie sprawozdanie Komisji od czasu wejścia w życie europejskiego nakazu aresztowania jako systemu wydalenia między państwami członkowskimi w styczniu 2004 r.

ZALĄCZNIK

Europejski nakaz aresztowania w państwach członkowskich — Liczba wydanych europejskich nakazów aresztowania („issued”) oraz liczba europejskich nakazów aresztowania prowadzących do faktycznego wydania poszukiwanej osoby („executed”) w latach 2005–2009

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	EL	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	TOTAL
2005 <i>issued</i>			4	64		38	38	519	1914	29	121	44	44	500	42	42	1	373	975	1448	200		81	56	86	144	131	6894
2005 <i>executed</i>			0	19		10	12	54	162	6	57	3	10	69	24	23	0	30	73		38		10	14	37	10	63	836
2006 <i>issued</i>			168	52		42	53	450	1552	43		20	65	538	35	115	4	325	391	2421	102		67	111	69	137	129	6889
2006 <i>executed</i>			125	19		15	4	62	237	20		2	14	57	22	55	3	47	67	235	52		14	23	37	27	86	1223
2007 <i>issued</i>			435		1785	31	83	588	1028	35		20	97	316	44	373	3	403	495	3473	117	856	54	208	84	170	185	10883
2007 <i>executed</i>			66		506	14	16	59	345	14		4	16	60	15	84	1	17	47	434	45	235	8	71	43	22	99	2221
2008 <i>issued</i>			494	52	2149	46	119	623	1184	40		16	140	348	40	975	2		461	4829		2000	39	342	107	190		14196
2008 <i>executed</i>			141	26	624	22	10	93	400	13		3	22	68	22	205	1		28	617		448	11	81	44	40		2919
2009 <i>issued</i>	508		439	96	2433	46	116	489	1240	33		17	171	354	46	1038	7	530	292	4844	104	1900	27	485	129	263	220	15827
2009 <i>executed</i>	73		67	51	777	21	19	99	420	16		3	40	84	26	149	2	0	37	1367	63	877	6	79	47	28	80	4431

16. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Komisja poddaje ocenie dyrektywę w sprawie zatrzymywania danych dotyczących połączeń

W dniu 18 kwietnia br. Komisja Europejska przyjęła sprawozdanie z oceny dyrektywy w sprawie zatrzymywania danych ukazujące doświadczenia zebrane od chwili przyjęcia w 2006 r. Dyrektywa reguluje kwestię zatrzymywania danych, co stanowi odpowiedź na pilne kwestie związane z bezpieczeństwem, które pojawiły się po atakach terrorystycznych w Madrycie w 2004 r. oraz w Londynie w 2005 r. Ze sprawozdania wynika, że zatrzymywane dane dotyczące połączeń odgrywają ważną rolę w ochronie społeczeństwa przed szkodami

wynikającymi z poważnych przestępstw. Dostarczają one kluczowych dowodów niezbędnych do wykrywania sprawców przestępstw oraz wymierzania sprawiedliwości. Transpozycja dyrektywy nie przebiega jednak równomiernie, a różnice w porządkach prawnych poszczególnych państw członkowskich są powodem trudności, z jakimi borykają się operatorzy świadczący usługi telekomunikacyjne. Dyrektywa nie gwarantuje sama w sobie, że dane będą przechowywane, pozyskiwane i wykorzystywane w pełnej zgodności z prawem do prywatności i ochrony danych osobowych, co doprowadziło do unieważnienia przepisów dotyczących transpozycji dyrektywy przez sądy w niektórych państwach członkowskich. Aby ulepszyć istniejące ramy prawne, Komisja dokona przeglądu obecnie obowiązujących zasad dotyczących zatrzymywania danych, po skonsultowaniu się ze służbami policyjnymi i sądowymi, przedstawicielami branży telekomunikacyjnej, organów ds. ochrony danych oraz społeczeństwa obywatelskiego.

„Dokonana przez nas ocena ukazuje, jak ważne dla systemów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych oraz dla egzekwowania prawa są przechowywane dane dotyczące połączeń. Dane takie stanowią materiał dowodowy nie tylko dla celów skazania osób winnych popełnienia poważnych przestępstw i aktów terroryzmu, lecz także aby oczyścić z zarzutów osoby niewinne. Zatrzymane dane były na przykład kluczowym czynnikiem, pozwalającym na pomyślne zakończenie Operacji Ocalenie, co pozwoliło na ujawnienie tożsamości 670 podejrzanych członków międzynarodowej sieci pedofilów oraz ochronę dzieci przed wykorzystaniem w państwach członkowskich, w których dokonano transpozycji dyrektywy. Sprawozdanie z oceny pokazuje jednak także poważne niedociągnięcia. Potrzebujemy bardziej proporcjonalnego, wspólnego podejścia do tej kwestii w całej UE. Dlatego też zamierzam dokonać zmian w dyrektywie, aby jasno określić, kto ma prawo dostępu do danych, w jakim celu i jakie procedury wiążą się z dostępem do nich”, powiedziała **Cecilia Malmström**, komisarz do spraw wewnętrznych.

W sprawozdaniu dokonano analizy, w jaki sposób państwa członkowskie transponowały dyrektywę, oraz oceny wykorzystania zatrzymanych danych oraz wpływu na operatorów i konsumentów.

Najważniejsze wyniki sprawozdania są następujące:

- większość państw członkowskich jest zdania, że zasady UE dotyczące zatrzymywania danych są niezbędne do egzekwowania prawa, ochrony ofiar oraz systemów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych; wykorzystanie danych związanych z numerami telefonów, adresami IP lub identyfikatorami komórek jako narzędzi dochodzeń kryminalnych stanowi pomoc w wykrywaniu przestępców oraz oczyszczeniu z zarzutów osób niewinnych;
- państwa członkowskie różnią się pod względem sposobu, w jaki wykorzystują zatrzymywanie danych. Na przykład okresy zatrzymywania trwają od 6 miesięcy do 2 lat; cele, w jakich można mieć dostęp do danych i z nich korzystać oraz procedury prawne związane z dostępem do danych też znacznie się różnią;
- biorąc pod uwagę fakt, iż dyrektywa ma na celu jedynie częściową harmonizację przepisów krajowych, nie należy się dziwić, że nie wypracowano jeszcze wspólnego podejścia w tym obszarze. Ogólnie występujący niski poziom harmonizacji może jednak być powodem trudności, z jakimi będą się borykać operatorzy świadczący usługi telekomunikacyjne, w szczególności mniejsi usługodawcy. Przysługujący operatorom zwrot kosztów zatrzymywania i udostępniania danych różni się w zależności od państwa UE. Komisja rozważy, w jaki sposób można zapewnić bardziej spójną procedurę zwrotu kosztów;

- zatrzymywanie danych stanowi znaczne ograniczenie prawa do prywatności. Mimo że dotychczas nie wystąpiły konkretne przykłady poważnego naruszenia prawa do prywatności, ryzyko naruszenia bezpieczeństwa danych będzie istniało, dopóki nie stworzy się dalszych zabezpieczeń. Dlatego też Komisja rozważy wprowadzenie bardziej surowych przepisów dotyczących przechowywania, udostępniania oraz wykorzystania zatrzymywanych danych.

- **Kontekst**

Dane dotyczące połączeń zatrzymywane przez operatorów telekomunikacyjnych są wykorzystywane przez policję i prokuratorów podczas śledztwa, wykrywania oraz ścigania poważnych przestępstw i aktów terroryzmu.

Przyjmując w okresie ostatnich 10-15 lat szereg dyrektyw, UE próbuje uregulować wymóg zatrzymywania danych przez operatorów telekomunikacyjnych przez określony czas.

Dyrektywa w sprawie zatrzymywania danych ([dyrektywa 2006/24/WE](#)) nakłada na państwa członkowskie obowiązek dopilnowania, aby operatorzy zatrzymywali pewne kategorie danych (w celu ustalenia tożsamości oraz szczegółów wykonanych połączeń telefonicznych lub wysłanych emaili, wyłączając ich treść) dla celów dochodzenia, wykrywania i ścigania poważnych przestępstw, zgodnie z tym, jak to określa prawo krajowe. Dane muszą być zatrzymywane na okres nie krótszy niż 6 miesięcy oraz nie dłuższy niż dwa lata (państwo członkowskie decyduje o długości okresu podczas transpozycji dyrektywy do prawa krajowego).

Organy ścigania w większości państw członkowskich zgłosiły Komisji, że dzięki możliwości przeprowadzenia bardziej skutecznego dochodzenia, jaką stwarzają zatrzymywane dane, odgrywają one kluczową rolę w ochronie społeczeństwa przed szkodami wynikającymi z przestępstw. Dane te dostarczają cennych wskazówek i dowodów, dzięki czemu można postawić przestępców przed sądem i oczyścić z zarzutów osoby niewinne w związku z przestępstwami, czego prawdopodobnie nie można by było dokonać bez wykorzystania zatrzymywanych danych.

Organy ochrony danych skrytykowały dyrektywę, twierdząc, że nie zapewnia ona dostatecznego ograniczenia zatrzymywania danych oraz zabezpieczeń w odniesieniu do przechowywania, udostępniania oraz wykorzystania danych.

Artykuł 14 dyrektywy nakłada na Komisję obowiązek przedstawienia oceny wdrożenia tego instrumentu i jego wpływu na podmioty gospodarcze i konsumentów.

- **Dalsze kroki**

Opierając się na tej ocenie, Komisja przygotowuje wniosek w sprawie zmiany dyrektywy. Aby ustalić jakie są możliwości co do przyszłych ram prawnych, w ciągu najbliższych miesięcy Komisja przeprowadzi konsultacje z organami ścigania, organami sądowymi, organami ds. ochrony danych, przedstawicielami branży telekomunikacyjnej oraz społeczeństwem obywatelskim. Wyniki konsultacji posłużą w ocenie skutków jako podstawa do przyszłego wniosku.

17. ENERGETYKA - Komisja deklaruje 110 mln euro na dokończenie prac zabezpieczających w elektrowni w Czarnobylu

Podczas konferencji na wysokim szczeblu w Kijowie, która odbyła się 19 kwietnia, 25 lat po tragicznej katastrofie w Czarnobylu, komisarz UE **Andris Piebalgs** przedstawił deklarację Komisji Europejskiej dotyczącą przekazania kwoty 110 mln euro przeznaczonej na stabilizację sytuacji i zabezpieczenia środowiskowe elektrowni w Czarnobylu. Komisja przekazała dotychczas około 470 mln euro na projekty związane z Czarnobylem, przede wszystkim projekty w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, a także programy wspierające społeczność lokalną i zapewniające dotkniętym rodzinom dostęp do wysokiej jakości opieki zdrowotnej. Aby jednak zakończyć główne projekty do 2015 r., społeczność międzynarodowa musiałaby przekazać dodatkowo blisko 740 mln euro.

Przewodniczący Komisji, **José Manuel Barroso**, który wziął udział w kijowskim szycie w sprawie bezpieczeństwa jądrowego, stwierdził: „Bezpieczeństwo jądrowe stanowi problem globalny, który wymaga globalnych działań. Nasze zobowiązanie finansowe, które stanowi odzwierciedlenie wiodącej roli Komisji Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, będzie kluczowym elementem działań na rzecz przywrócenia bezpieczeństwa na terenie Czarnobyla. Mamy nadzieję, że nasi główni partnerzy również zwiększą swój wkład, co pozwoli zakończyć do 2015 r. prace nad powłoką ochronną. Podczas nadchodzącego szczytu będę również kładł nacisk na dążenie do możliwie wysokich światowych standardów bezpieczeństwa w odniesieniu do elektrowni jądrowych”.

Komisarz ds. rozwoju, **Andris Piebalgs**, który reprezentował Komisję na konferencji w sprawie podjęcia zobowiązań powiedział: „Niedawny wypadek w japońskiej elektrowni Fukushima pokazuje, że bezpieczeństwo jądrowe pozostaje kwestią decydującą. Unia będzie konsekwentnie dążyć do zwiększania bezpieczeństwa elektrowni jądrowych oraz zapobiegania wypadkom, mając na względzie najlepiej pojęty interes swoich obywateli. Deklaracja ta stanowi ogromny postęp w kontekście gromadzenia brakujących funduszy. Stanowi również jasny sygnał, że Komisja dołoży wszelkich starań, aby elektrownia w Czarnobylu była bezpieczna, zarówno dla lokalnej ludności, jak i środowiska naturalnego”.

• Udział Komisji w wydarzeniach w Kijowie

W dniu 19 kwietnia br. przewodniczący **Barroso** otworzył kijowski szczyt w sprawie bezpieczeństwa jądrowego, którego celem jest wzmocnienie międzynarodowej współpracy oraz zwiększenie globalnych możliwości w zakresie przeciwdziałania katastrofom jądrowym oraz ograniczania ich skutków. Komisarz **Piebalgs** wziął udział w konferencji w sprawie podjęcia zobowiązań, która ma pomóc zgromadzić brakujące fundusze, niezbędne, by do 2015 r. zakończyć prace, które mają uczynić elektrownię w Czarnobylu całkowicie bezpieczną.

W dniu 20 kwietnia br. komisarz **Piebalgs** wziął udział w konferencji na wysokim szczeblu „Dwadzieścia pięć lat po katastrofie w Czarnobylu. Bezpieczeństwo na przyszłość”. Zorganizowane przez rząd Ukrainy spotkanie odbędzie się w dniach 20-22 kwietnia br. w Kijowie. Oczekuje się, że wezmą w nim udział m.in. **Ban Ki Moon**, Sekretarz Generalny ONZ, oraz **Yukiya Amano**, Dyrektor Generalny Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej.

• Jak zostaną wykorzystane nowo zadeklarowane kwoty?

Nowo zadeklarowane środki finansowe zostaną wykorzystane głównie do zakończenia budowy nowej powłoki ochronnej, potężnej betonowej konstrukcji, która pokryje uszkodzony czwarty reaktor elektrowni w Czarnobylu, co umożliwi jego izolację i przyszłą rozbiórkę. Skala prac konstrukcyjnych jest bezprecedensowa: ukończona budowla będzie miała długość dwóch boisk do piłki nożnej i będzie wystarczająco wysoka, by pomieścić Statuę Wolności. Zadeklarowane środki pomogą również dokończyć budowę zbiornika na zużyte paliwo, w którym – po zakończeniu prac – będzie magazynowane zużyte paliwo pochodzące z reaktorów, które pracowały po wypadku, co jest wymagane dla celów likwidacji elektrowni.

- **Unijne wsparcie na rzecz zabezpieczenia elektrowni w Czarnobylu**

W wyniku katastrofy w Czarnobylu Komisja podjęła prace nad poprawą bezpieczeństwa jądowego oraz na rzecz usunięcia skutków katastrofy. Główne osiągnięcia Komisji w tym zakresie (w większości dzięki Funduszowi Budowy Powłoki Ochronnej w Czarnobylu oraz międzynarodowym funduszom Konta Bezpieczeństwa Jądowego) to stabilizacja istniejącej powłoki ochronnej, realizacja infrastruktury spełniającej wymogi międzynarodowych przepisów w zakresie ochrony zdrowia oraz zapewniającej możliwie najlepszą ochronę pracownikom na miejscu, jak również budowa zaplecza pod kątem przyszłej likwidacji elektrowni.

Komisja nie tylko przekazywała środki finansowe na rzecz funduszy zarządzanych przez EBOR (Funduszu Budowy Powłoki Ochronnej w Czarnobylu oraz Konta Bezpieczeństwa Jądowego), lecz finansowała również projekty mające na celu analizę i ocenę skutków wypadku oraz projekty na rzecz ich ograniczenia. Przekazała również środki na rzecz projektów dotyczących zarządzania odpadami radioaktywnymi, niezbędnych dla celów rekultywacji terenów. Zrealizowane dotychczas działania odegrały zasadniczą rolę w stworzeniu warunków umożliwiających rozpoczęcie budowy nowej powłoki ochronnej.

Oprócz projektów dotyczących zabezpieczenia środowiska naturalnego Komisja przeprowadziła również projekty społeczne w obszarach takich jak opieka zdrowotna, edukacja i ogrodnictwo, aby pomóc osobom, które ucierpiały w wyniku katastrofy, odbudować swoje życie. Projekty w ramach programu Dzieci Czarnobyla miały na celu pomoc matkom oraz dzieciom, które w wyniku katastrofy uległy napromieniowaniu, poprzez dostęp na tych terenach do wysokiej jakości opieki zdrowotnej dla noworodków, jak również dostęp rodziców do szkoleń poświęconych skutecznej opiece rodzicielskiej. W ramach tego projektu zapewniono również wyposażenie szpitalom (urządzenie reanimacyjne dla niemowląt, respirator, inkubator dla noworodków, lampa do fototerapii), przeprowadzono szkolenia na temat żywienia dla najbardziej potrzebujących rodzin w regionie oraz utworzono place zabaw dla dzieci.

Komisja udzieliła swego wsparcia również programowi na rzecz odbudowy gospodarczej. Miał on na celu rozwój możliwości gospodarczych w sektorze rolniczym oraz prywatnej przedsiębiorczości, dzięki czemu sprzyjał tworzeniu nowych miejsc pracy oraz zwiększaniu lokalnych wpływów z podatków. Przeszkolono np. siedemdziesiąt rodzin z regionu w zakresie upraw owoców i owoców jagodowych oraz przekazano im niezbędne narzędzia. Uczestnicy tego projektu odnieśli już pewien sukces, sprzedając swoje pierwsze truskawki czy jabłka i pomagając tym samym w rewitalizacji regionu i zachęceniu innych do założenia własnej działalności.

- **Więcej informacji:**

Informacje na temat działań Komisji dotyczących Czarnobyla:

http://ec.europa.eu/europeaid/what/energy/chernobyl_en.htm

Pakiet prasowy dotyczący działań Komisji w zakresie bezpieczeństwa jądrowego w Czarnobylu:

http://ec.europa.eu/europeaid/what/energy/documents/press-pack-chernobyl_en.pdf

Strona internetowa Dyrekcji Generalnej ds. Rozwoju i Współpracy EuropeAid:

http://ec.europa.eu/europeaid/what/energy/chernobyl_en.htm

18. POMOC ROZWOJOWA - 53,8 mld euro – tak rekordową kwotę Unia przeznaczyła na oficjalną pomoc rozwojową w 2010 r., a komisarz Piebalgs wzywa UE do utrzymania tej czołowej pozycji

W dniu 6 kwietnia br. komisarz ds. rozwoju **Andris Piebalgs** przedstawił wstępne dane za 2010 r. dotyczące wydatków UE i 27 państw członkowskich na oficjalną pomoc rozwojową. W porównaniu z 2009 r. pomoc wzrosła o ok. 4,5 mld euro, osiągając wartość 53,8 mld euro. To potwierdza, że UE jest największym i najbardziej szczodrym darczyńcą, od którego pochodzi ponad połowa oficjalnej pomocy rozwojowej na świecie. Chociaż UE nie osiągnęła celu zakładanego na 2010 r., to, mimo spowolnienia gospodarczego, poczyniła znaczące postępy. Trzech spośród pięciu największych darczyńców na świecie to państwa członkowskie UE, a cztery z nich osiągnęły już zakładany cel na poziomie 0,7%. W ogólnym ujęciu pomoc UE stanowi 0,43% dochodu narodowego brutto. Osiągnięcie zakładanego celu 0,7% do 2015 r., do czego zobowiązały się państwa członkowskie, wymaga nadal znaczącego wspólnego wysiłku.

„W 2010 r. UE pozostaje zdecydowanie największym darczyńcą na świecie. Ale jeżeli mamy sprostać ambitnym celom na 2015 r. i pozostać wiarygodni, budżety wydatków na pomoc muszą wzrosnąć. Jest to wspólny wysiłek i konieczne jest, aby wszyscy wnieśli odpowiedni wkład. Pomoc to inteligentna inwestycja w przyszłość. Propagowanie rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz zrównoważonego rozwoju w krajach partnerskich leży w naszym wspólnym interesie” – powiedział Andris Piebalgs, komisarz ds. rozwoju. „Efektywność pomocy to jednak nie tylko kwestia pieniędzy. Musimy także dołożyć starań, aby dostarczać pomoc skuteczniej i zadbać o jej lepszą jakość. Jeszcze w tym roku przedstawię wnioski dotyczące przyszłości polityki rozwojowej, lepszej współpracy oraz zwiększenia realnego wpływu udzielanej pomocy”.

W 2009 r. ograniczenia budżetowe mocno zaważyły na pomocy i wielu darczyńców, w tym kilka państw członkowskich UE, zmniejszyło swoje wydatki na oficjalną pomoc rozwojową. Wskutek tego kwota pomocy wyniosła 49 mld euro, czyli 0,42% DNB Unii w 2009 r. W 2010 r. **17 państw członkowskich zwiększyło ponownie wielkość pomocy**, odwracając w ten sposób tendencję z poprzedniego roku. Dzięki temu w 2010 r. **kwota, jaką Europa przeznaczyła na oficjalną pomoc rozwojową**, wyrażona jako procent DNB oraz kwota ogółem, **była wyższa niż kiedykolwiek i wyniosła: 53,8 mld euro (0,43% DNB)**. To mimo wszystko mniej niż pułap 0,56% DNB, który UE zobowiązała się osiągnąć wspólnie w 2010 r. W ujęciu bezwzględnym wydatki UE były niższe o ponad 14,5 mld euro w stosunku do tego zobowiązania. Wydatki dziesięciu państw członkowskich na oficjalną pomoc rozwojową były mniejsze niż w 2009 r.

Komisja wyraża uznanie dla krajów, które nieprzerwanie zwiększały wartość swojej pomocy. Trzech spośród pięciu największych darczyńców na świecie to państwa członkowskie UE – Francja, Niemcy i Zjednoczone Królestwo. Szwecja, Niderlandy, Luksemburg i Dania już

osiągnęły pułap 0,7% i utrzymują swoje wydatki na ten cel znacznie powyżej tego poziomu. W sumie dziewięć państw członkowskich przeznacza na pomoc kwoty przekraczające minimalne poziomy docelowe wyznaczone dla państw UE na 2010 r. W grupie tej znajduje się Luksemburg, Szwecja, Dania, Niderlandy, Belgia, Zjednoczone Królestwo, Finlandia, Irlandia i Cypr.

- **Kontekst:**

W 2005 r. państwa członkowskie UE zobowiązały się do zwiększenia oficjalnej pomocy rozwojowej do 0,7% dochodu narodowego brutto (DNB) do 2015 r. W 2010 r. obiecały wspólnie osiągnąć pułap wydatków na oficjalną pomoc rozwojową w wysokości 0,56% DNB. Cel na 2010 r. opierał się na celach indywidualnych na poziomie 0,51% DNB dla państw UE-15 oraz 0,17% DNB dla 12 państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 i 2007 r. Żaden z innych darczyńców nie przyjął na siebie znaczących zobowiązań do zwiększenia pomocy.

Prezentowane dane pochodzą z dwóch źródeł: w przypadku większości państw członkowskich UE informacje pochodzą od Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, która gromadzi dane o pomocy od członków swojego Komitetu Pomocy Rozwojowej oraz innych państw przekazujących mu dane. Jeśli chodzi o pozostałe państwa członkowskie UE, Komisja zebrała informacje przy okazji pracy nad sprawozdaniem rocznym dotyczącym finansowania rozwoju. Sprawozdanie „Zwiększanie rozliczalności UE ze środków finansowych na rzecz rozwoju” zostanie zaprezentowane jeszcze w kwietniu 2011 r.

Więcej informacji:

Strona internetowa Dyrekcji Generalnej ds. Rozwoju i Współpracy EuropeAid:

http://ec.europa.eu/europeaid/index_pl.htm

Strona internetowa europejskiego komisarza ds. rozwoju, Andrisa Piebalgsa:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/piebalgs/index_en.htm

19. KODEKS KOMISARZY - Komisja dokonuje przeglądu Kodeksu postępowania komisarzy

Na cotygodniowym spotkaniu w dniu 20 kwietnia br. Komisja podjęła decyzję o przeglądzie Kodeksu postępowania komisarzy. Wprowadzone zmiany wzmocnią obowiązujące normy etyczne dzięki doprecyzowaniu i wyjaśnieniu szeregu wcześniejszych przepisów.

W swoich założeniach politycznych dla Komisji, przedstawionych we wrześniu 2009 r., przewodniczący Barroso oznajmił, że ma zamiar dokonać przeglądu Kodeksu postępowania komisarzy, co do którego wyraził nadzieję, że stanie się on „dokumentem referencyjnym, który zainspiruje pozostałe instytucje unijne”.

Obowiązujący obecnie Kodeks postępowania jest jednym z najbardziej rygorystycznych zbiorów norm obowiązujących osoby piastujące publiczne stanowiska. Przegląd Kodeksu został poprzedzony szeregiem badań i analiz, przeprowadzonych niedawno przez Komisję Europejską i Parlament Europejski, jak również przez OECD (Zatrudnienie po opuszczeniu służby publicznej – dobre praktyki w zakresie unikania konfliktu interesów, ang. *Post-Public Employment – Good Practices for Preventing Conflict of Interest*, 2010 r.). Badania te stały się

źródłem dalszych użytecznych zaleceń, pozwalających zwiększyć skuteczność zapisów Kodeksu oraz uczynić go bardziej kompletnym. Zalecenia te przekładają się na następujące zmiany:

- bardziej przejrzyste zasady dotyczące działalności politycznej komisarzy, w tym ich udziału w kampaniach wyborczych;
- bardziej rygorystyczne zasady dotyczące działalności podejmowanej po opuszczeniu stanowiska, w tym wytyczne w zakresie kryteriów oceny specjalnej komisji ds. etyki oraz przedłużenie obowiązku informowania o podejmowanej działalności po zakończeniu służby (z 12 do 18 miesięcy);
- coroczny przegląd oświadczeń w sprawie potencjalnego konfliktu interesów;
- wprowadzenie jasnych procedur w przypadku wystąpienia potencjalnego ryzyka konfliktu interesów w czasie trwania mandatu;
- bardziej przejrzyste zasady w zakresie przyjmowania darów i korzystania z gościnności;
- przyjęcie zasady wykluczającej małżonków, partnerów oraz członków najbliższej rodziny ze składu gabinetów członków Komisji;
- wzmocnienie mandatu specjalnej komisji ds. etyki.

Kodeks postępowania komisarzy sporządzony został z pełnym poszanowaniem art. 17 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 245 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Nadaje on praktyczny wymiar nałożonym na członków Komisji zobowiązaniom w zakresie niezależności i etyki postępowania, określonym w ogólnym zarysie w wymienionych postanowieniach.

Zgodnie z Porozumieniem ramowym w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim a Komisją, Parlament Europejski został poproszony o przedstawienie swoich uwag na temat planowanych zmian. Przyjęty Kodeks postępowania uwzględnia przekazane przez Parlament opinie.

20. ZDROWIE - Tradycyjne leki roślinne: więcej bezpieczeństwa w odniesieniu do produktów wprowadzanych na rynek UE

Od dnia 30 kwietnia br. obywatele UE mogą być spokojni, że tradycyjne leki roślinne, które kupują w UE, są bezpieczne i skuteczne. Upływ 7-letniego okresu przejściowego określonego w dyrektywie w sprawie tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych („tradycyjnych ziołowych produktów leczniczych”) (2004/24/WE) oznacza, że jedynie produkty lecznicze, które zostały zarejestrowane lub dopuszczone do obrotu, mogą pozostać na rynku UE po 1 maja 2011 r. W dyrektywie w sprawie tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych wprowadzono prostszą niż w przypadku innych produktów leczniczych procedurę rejestracji z uwagi na długą historię stosowania tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych. Dyrektywa ta daje jednocześnie niezbędne gwarancje ich jakości, bezpieczeństwa i skuteczności.

John Dalli, komisarz europejski ds. polityki w sprawach zdrowia i konsumentów, powiedział: „Dotarliśmy obecnie do końca długiego okresu przejściowego, dzięki któremu producenci i importerzy tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych uzyskali czas potrzebny na wykazanie, że ich produkty mają dopuszczalny poziom bezpieczeństwa i skuteczności. Pacjenci mogą teraz mieć zaufanie do tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych, które kupują w UE.”.

• Procedura uproszczona

W celu ochrony zdrowia publicznego potrzebne jest **pozwolenie na dopuszczenie do obrotu**, aby można było wprowadzić do obrotu w UE jakikolwiek produkt leczniczy, w tym tradycyjny produkt leczniczy roślinny. W ramach uproszczonej procedury wprowadzonej dyrektywą w sprawie tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych możliwa jest rejestracja tych produktów bez badań bezpieczeństwa i badań klinicznych, których przeprowadzenie byłoby wymagane w przypadku pełnej procedury udzielania pozwolenia na dopuszczenie do obrotu. Zamiast tego wnioskodawca, który pragnie zarejestrować tradycyjny produkt leczniczy roślinny, musi przedstawić **dokumentację wykazującą, że dany produkt nie jest szkodliwy** w określonych warunkach stosowania. Musi także przedstawić dowody na to, że produkt ma potwierdzoną historię stosowania, tj. że był bezpiecznie stosowany przez co najmniej 30 lat – z czego 15 lat w UE.

- **Siedem lat na rejestrację**

Dyrektywa w sprawie tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych została przyjęta przez Parlament Europejski i Radę w dniu 31 marca 2004 r. Przyznano w niej **wyjątkowo długi okres przejściowy wynoszący 7 lat** dla producentów pragnących zarejestrować swe tradycyjne produkty lecznicze roślinne znajdujące się już w obrocie w UE w chwili wejścia w życie dyrektywy.

Wnioskodawcy mieli 7 lat na złożenie wniosku do właściwych organów w państwach członkowskich, w których chcieli wprowadzać swe produkty do obrotu. Jeśli produkt leczniczy roślinny do dnia 30 kwietnia 2011 r. nie zostanie zarejestrowany lub dopuszczony do obrotu, nie może znajdować się w obrocie w UE po 1 maja 2011 r. Po tym terminie producenci tradycyjnych leków roślinnych mogą nadal ubiegać się o rejestrację w trybie procedury uproszczonej.

W dyrektywie w sprawie tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych:

- nie zamyka się rynku europejskiego przed lekami tradycyjnymi. Przeciwnie, wprowadza się łatwiejszą, prostszą i mniej kosztowną niż w przypadku innych produktów leczniczych procedurę rejestracji. Ponadto przyznano w niej producentom tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych **wyjątkowo długi okres przejściowy wynoszący 7 lat** na rejestrację ich produktów;
- nie wprowadza się zakazów dotyczących witamin, suplementów mineralnych ani herbat ziołowych;
- nie wprowadza się zakazów odnoszących się do terapii i terapeutów alternatywnych, homeopatii, samych roślin ani książek na temat roślin.

Kontekst

Niektóre rośliny zawierają substancje, które mogą być używane do leczenia chorób. Produkty lecznicze sporządzone z tych substancji znane są jako „produkty lecznicze roślinne”. Mimo że są to produkty naturalne, wiele z nich może być szkodliwych dla zdrowia. Produkty te są zatem objęte prawodawstwem farmaceutycznym, którego celem jest ochrona zdrowia publicznego poprzez zapewnienie bezpieczeństwa, skuteczności i jakości produktów leczniczych.

„Tradycyjne” produkty lecznicze roślinne są podgrupą produktów leczniczych roślinnych, które są stosowane od co najmniej 30 lat, w tym co najmniej 15 lat na terenie UE, są przeznaczone do stosowania bez kontroli lekarza i nie są podawane w formie zastrzyku. Kategoria ta nie

ogranicza się jedynie do europejskich tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych, lecz może również zawierać chińskie i ajurwedyjskie produkty lecznicze.

Dyrektywą w sprawie tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych zaktualizowano dyrektywę z 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi (dyrektywę 2001/83/WE), wprowadzając uproszczoną procedurę specjalnie dla tradycyjnych produktów leczniczych roślinnych.

21. ENERGETYKA - Komisja wzywa Włochy, Polskę i Rumunię do zmiany swoich systemów w zakresie regulacji cen dla odbiorców końcowych, by zapewnić im wolny wybór

Komisja Europejska zwróciła się w dniu 6 kwietnia br. oficjalnie do Włoch, Polski i Rumunii o dostosowanie krajowych przepisów dotyczących regulowanych cen za energię dla odbiorców końcowych do przepisów UE. Unijne prawo dotyczące wewnętrznego rynku energii przewiduje, że ceny są przede wszystkim determinowane przez podaż i popyt. Ceny dla odbiorców końcowych ustalane w drodze interwencji państwa stwarzają przeszkody dla nowych podmiotów na rynku, tym samym pozbawiając odbiorców i przedsiębiorstwa prawa do wyboru najlepszej usługi dostępnej na rynku. Komisja podjęła decyzję o skierowaniu uzasadnionych opinii do trzech państw członkowskich. Jeśli państwa członkowskie nie wywiążą się ze swoich obowiązków prawnych w terminie dwóch miesięcy, Komisja może skierować sprawy do Trybunału Sprawiedliwości.

Zgodnie z przepisami dotyczącymi wewnętrznego rynku energii wszystkie przedsiębiorstwa muszą mieć możliwość swobodnego świadczenia usług na terenie całej UE oraz ustalania własnych cen odzwierciedlających rzeczywistą sytuację na rynkach. Ceny regulowane zakłócają funkcjonowanie rynku, gdyż nie odpowiadają one rzeczywistym potrzebom rynku i nie dopuszczają wolnej konkurencji i integracji rynkowej. Powodują one zatem utrzymywanie sytuacji monopolu, prowadzącej do niedoinwestowania lub do niepotrzebnie wysokich cen.

Przepisy te przewidują jednak również, że ceny regulowane mogą być ustanowione w wyjątkowych przypadkach, np. w celu ochrony słabych ekonomicznie odbiorców. W takim przypadku środki muszą być ukierunkowane na najbardziej potrzebujących odbiorców, muszą być ograniczone w czasie i gwarantować przedsiębiorstwom energetycznym w UE równy dostęp do odbiorców krajowych.

Komisja uważa, że obowiązujące w trzech wymienionych krajach przepisy dotyczące cen regulowanych dla odbiorców końcowych nie spełniają tych warunków i naruszają konsumenckie prawo wyboru.

➤ Włochy

Prawo włoskie w dalszym ciągu wymaga, by operatorzy systemu przesyłowego dostarczali **energię elektryczną** odbiorcom domowym i małym przedsiębiorstwom po cenach regulowanych, jeśli odbiorcy ci nie zawarli umowy z dostawcą na konkurencyjnym rynku. W przepisie tym nie przewidziano jasno końcowej daty jego obowiązywania. Wykracza on także poza ustalenia konieczne dla ochrony odbiorców i uniemożliwia nowym podmiotom dostęp do rynku włoskiego.

➤ Polska

Polskie prawo energetyczne wymaga, by przedsiębiorstwa energetyczne ustalały ceny dla odbiorców końcowych w przypadku **gazu** oraz by uzyskały uprzednie zezwolenie krajowego organu regulacyjnego. Zezwolenie takie muszą uzyskać także nowe podmioty przed wejściem na rynek. Ponadto przepis nie czyni dostatecznego rozróżnienia między poszczególnymi grupami odbiorców, a jego zakres jest zbyt szeroki.

➤ Rumunia

Rumunia jest adresatem dwóch uzasadnionych opinii: **pierwsza z nich dotyczy energii elektrycznej, a druga gazu**. Rumuńska ustawa w sprawie energii elektrycznej ustanawia regulowany rynek energii elektrycznej. Regulowane ceny dla odbiorców końcowych mają zastosowanie w odniesieniu do wszystkich odbiorców domowych, a także małych i średnich przedsiębiorstw, które dotychczas nie skorzystały z prawa do zmiany dostawcy. W przypadku gazu regulowane ceny dla odbiorców końcowych są w dalszym ciągu stosowane w odniesieniu do wszystkich odbiorców.

➤ Kontekst

Przepisy dotyczące wewnętrznego rynku energii (dyrektywa 2003/54/WE i dyrektywa 2003/55/WE, zastąpione odpowiednio dyrektywą 2009/72/WE i dyrektywą 2009/73/WE dnia 3 marca 2011 r.) stanowią, że począwszy od 1 lipca 2007 r. państwa członkowskie gwarantują odbiorcom swobodę zakupu energii elektrycznej i gazu od wybranego dostawcy.

W wyroku w sprawie *Federutility* (sprawa C-265/08) Trybunał Sprawiedliwości doprecyzował kryteria zgodności cen regulowanych z przepisami dotyczącymi wewnętrznego rynku energii: środek musi zostać przyjęty w ogólnym interesie gospodarczym, być zgodny z zasadą proporcjonalności, być jasno określony, przejrzysty, pozbawiony cech dyskryminacji i weryfikowalny oraz zapewniać unijnym przedsiębiorcom energetycznym równy dostęp do odbiorców krajowych.

Dodatkowe informacje

Aktualne informacje na temat postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego można znaleźć na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/eu_law/index_pl.htm

22. PRAWO JAZDY - Komisja żąda od siedmiu państw członkowskich dostosowania się do nowych unijnych przepisów dotyczących zdolności do prowadzenia pojazdów

Komisja Europejska zwróciła się w dniu 6 kwietnia br. do Włoch, Austrii, Portugalii, Finlandii, Danii, Polski i Słowenii o przyjęcie środków krajowych aktualizujących wymogi dotyczące fizycznej i psychicznej zdolności do prowadzenia pojazdów zgodnie z ich zobowiązaniami w ramach prawa UE. Wniosek Komisji ma formę uzasadnionej opinii w ramach unijnego postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Jeżeli w terminie dwóch miesięcy przedmiotowe państwa członkowskie nie poinformują Komisji o środkach podjętych, aby zapewnić przestrzeganie unijnego prawa, Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

➤ Przepisy UE

W 2009 r. przyjęto dwie dyrektywy ([dyrektywę 2009/112/WE](#) i [dyrektywę 2009/113/WE](#)), w których uaktualniono i dostosowano do postępu naukowego minimalne wymogi dotyczące psychicznej i fizycznej zdolności do prowadzenia pojazdów mechanicznych zawarte w dyrektywach dotyczących praw jazdy (mającej obecnie zastosowanie [dyrektywie 91/439/EWG](#) oraz [dyrektywie 2006/126/WE](#), która zacznie być stosowana od 2013 r.) Zmiany odnoszą się do istniejących minimalnych wymogów dotyczących wzroku, cukrzycy i padaczki.

➤ Przyczyny podjętego działania

Włochy, Austria, Portugalia, Finlandia, Dania, Polska i Słowenia nadal nie poinformowały Komisji o wdrożeniu tych dwóch dyrektyw do swoich porządków prawnych, mimo że miały tego dokonać do dnia 15 września 2010 r.

➤ Praktyczne skutki niewdrożenia przepisów

Dyrektywy zmieniające z 2009 r. są korzystne dla osób o nieco słabszym wzroku, chorujących na cukrzycę czy padaczkę, ponieważ dostosowują poprzednie wymogi dotyczące zdolności do prowadzenia pojazdów do postępu naukowego dokonanego w leczeniu wspomnianych upośledzeń i osobom nimi dotkniętym dają większe możliwości prowadzenia pojazdu z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa na drodze.

23. KLIMAT - Komisja apeluje do czterech państw członkowskich o sfinalizowanie środków ostatecznego wdrożenia prawodawstwa unijnego w dziedzinie emisji lotniczych

Komisja Europejska po raz kolejny napomina Cypr, Estonię, Niemcy i Polskę, by podjęły niezbędne środki administracyjne i ustawodawcze wprowadzające sektor lotniczy do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (ETS). Do chwili obecnej państwa te nie dokonały pełnej transpozycji przepisów o EU ETS w lotnictwie do własnego ustawodawstwa krajowego. Komisja kieruje do nich ostateczne ostrzeżenie w odpowiedzi na zalecenie europejskiej komisarz ds. działań w dziedzinie klimatu **Connie Hedegaard**.

Zgodnie z dyrektywą 2008/101/WE państwa członkowskie powinny były zakończyć transponowanie przepisów ETS dotyczących lotnictwa do prawa krajowego w terminie do 2 lutego 2010 r. Państwa członkowskie zobowiązane są niezwłocznie poinformować Komisję po przyjęciu niezbędnych środków wykonawczych.

Ponieważ Cypr, Estonia, Niemcy i Polska nie poinformowały jak dotąd Komisji o wszystkich niezbędnych środkach wykonawczych, 25 marca 2010 r. wystosowała ona do tych państw wezwanie do usunięcia uchybienia.

Komisja otrzymała od tego czasu powiadomienia o pracach ustawodawczych prowadzonych we wszystkich czterech zainteresowanych krajach, toteż Komisja kieruje właśnie do zainteresowanych ostateczne ostrzeżenie, apelując o przyspieszenie procedury podejmowania wszelkich niezbędnych środków krajowych i przypominając, że w przeciwnym razie, w myśl

art. 260 ust. 3 traktatu lizbońskiego, może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości UE oraz wystąpić o nałożenie na nie kar finansowych.

➤ Szerszy kontekst

Emisje gazów cieplarnianych powodowane przez światowe lotnictwo cywilne stale rosną: od 1990 r. ich poziom w Europie uległ podwojeniu. Przewiduje się, że nawet przy ambitnych planach ograniczenia zużycia paliwa lotniczego o 2 % rocznie, w 2020 r. poziom emisji, za które odpowiada lotnictwo, będzie wyższy o około 70 % w stosunku do poziomu z 2005 r.

W celu ograniczenia oddziaływania lotnictwa na klimat Unia Europejska przyjęła przepisy włączające lotnictwo do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji z dniem 1 stycznia 2012 r. Odpowiednie przepisy określa dyrektywa 2008/101/WE.

Unijny system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych ruszył z dniem 1 stycznia 2005 r. Początkowo obejmował on wyłącznie naziemne instalacje przemysłowe. Począwszy od 2012 r. działalność operatorów eksploatujących samoloty obsługujące loty przylatujące do i odlatujące z portów lotniczych EOG także będzie włączona do EU ETS. Przepisy obejmują 27 państw członkowskich UE a także Norwegię, Islandię i Liechtenstein.

24. SPRAWY KONSUMENTÓW - Badania wykazują, że poziom świadomości i umiejętności konsumenckich jest niepokojąco niski

Według badań Eurobarometru opublikowanych w dniu 11 kwietnia br. z okazji tegorocznego Europejskiego Szczytu Konsumentckiego, mniej niż połowa badanych ma, jako konsumenci, poczucie pewności, wystarczającej wiedzy i ochrony. Upodmiotowieni konsumenci potrafią rozpoznać najlepszą ofertę, znają swoje uprawnienia i dochodzą swoich praw, gdy pojawiają się problemy. W gorszej sytuacji są konsumenci, którzy, nie rozumiejąc stojących przed nimi wyborów i nie znając swoich praw, zmagają się z większymi trudnościami i niechętnie podejmują działania. Straty zgłoszone przez konsumentów szacuje się na ok. 0,4% unijnego PKB, przy czym więcej niż jedna piąta problemów została odnotowana w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Mimo że większość konsumentów wnosi skargę do sprzedawcy, przeważająca część spośród tych, którzy nie otrzymali zadowolającej odpowiedzi, nie podejmuje dalszych działań. Wielu osobom trudność sprawia dokonywanie zwykłych obliczeń, zrozumienie podstawowych informacji, rozpoznawanie niezgodnych z prawem praktyk sprzedawców oraz zdobycie informacji na temat swoich praw. Większość respondentów nie wie, że przysługuje im prawo do zwrotu, naprawy lub wymiany wadliwego produktu.

„Te niepokojące wyniki wskazują na to, że znaczna liczba konsumentów może być narażona na oszustwa, przekrety, wywieranie nacisku, a nie wiedzą oni, że mogą swój wybór przemyśleć i uniknąć niepotrzebnych zakupów. Jeśli konsumenci nie mogą swobodnie dokonywać wyboru i w ten sposób uniknąć szkody, cierpią na tym nie tylko oni, lecz także uczciwe, innowacyjne przedsiębiorstwa przyczyniające się do wzrostu gospodarczego” – powiedział **John Dalli**, komisarz UE ds. zdrowia i polityki konsumenckiej. I podsumował: „Należy mieć te wyniki na uwadze, jeśli chcemy pomóc konsumentom na coraz bardziej skomplikowanym rynku i wobec powszechnego natłoku informacji.”

➤ Badania:

Badania przeprowadzono w 2010 r. w 29 krajach (tj. UE-27, Islandii i Norwegii) na grupie **56 471 konsumentów**. Obejmowały one **70 pytań dotyczących trzech głównych wymiarów upodmiotowienia: umiejętności konsumenckie, świadomość praw konsumenta i asertywność konsumenta**. Celem było uzyskanie wiedzy na temat umiejętności konsumenckich, świadomości i asertywności, co pozwoli lepiej projektować i rozwijać polityki zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym, biorąc pod uwagę rzeczywiste zachowanie.

➤ **Podstawowe ustalenia:**

Wyniki badań wskazują na **niepokojąco niski poziom świadomości i umiejętności konsumenckich**. Istnieją jednakże spore możliwości upodmiotowienia konsumentów, a przez to poprawy ich dobra i zmniejszenia ich strat. Kluczową rolę odgrywają tu media i internet, ponieważ ponad 38% konsumentów porównuje produkty za pośrednictwem internetu, natomiast media mają możliwość bezpośredniego dotarcia do obywateli.

Straty konsumenta i dochodzenie praw

Ponad jedna piąta pytanych Europejczyków napotkała problem, który dał im podstawę do skargi. Straty konsumentów szacowane są na 0,4% unijnego PKB. Osoby starsze i o niższym wykształceniu są mniej skłonne dochodzić swoich praw, choć wcale nie są mniej narażone na nieprawidłowości. Badania potwierdzają, jak istotna jest dostępność prawnych rozwiązań. Wiele problemów można by rozwiązać, gdyby istniało więcej mechanizmów umożliwiających alternatywne sposoby rozwiązywania sporów (ADR).

Umiejętności konsumenckie

Jeśli chodzi o zdolności numeryczne, konsumenci mają trudności z prostymi rachunkami. **Jedynie 45% respondentów potrafiło prawidłowo odpowiedzieć na trzy pytania związane z zagadnieniami konsumenckimi**. W zakresie umiejętności z dziedziny finansów, dwie osoby na dziesięć nie były w stanie wybrać najtańszej opcji telewizora z płaskim ekranem. Tylko 58% potrafiło prawidłowo odczytać spis składników, a 18% nie umiało rozpoznać daty przydatności do spożycia. Jedynie 2% konsumentów rozpoznawało pięć powszechnych znaków informacyjnych. 33% konsumentów było przekonanych, że symbol CE znaczy "wyprodukowano w Europie", a tylko 25% odpowiedziało prawidłowo, że w ten sposób oznacza się produkty "zgodne z prawodawstwem UE". Wielu nie potrafiło wymienić żadnej organizacji konsumenckiej w swoim kraju.

Znajomość praw konsumenta

Większość konsumentów nie była świadoma swoich podstawowych praw, jak np. prawo do zwrotu wadliwego produktu w ciągu 18 miesięcy od dnia zakupu, w celu naprawy, wymiany lub zwrotu pieniędzy; prawo do anulowania zawartej przez internet transakcji finansowej w ciągu 14 dni, jeśli kupujący się rozmyśli lub znajdzie lepszą ofertę; albo też prawo do anulowania umowy z akwizytorem.

Dodatkowe informacje, dokumenty i testy

http://ec.europa.eu/consumers/consumer_empowerment/index_en.htm

Eurobarometr 342

http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm

25. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Dzieci w UE skorzystają na szybszej wypłacie alimentów pochodzących z zagranicy

Dramat rozwodu czy separacji nierzadko potęgują takie czynniki jak obciążenia finansowe i emocjonalne, wynikające z tego, że jedno z rodziców mieszka za granicą i odmawia udzielenia pomocy finansowej. Przy liczbie par międzynarodowych w UE, którą szacuje się na 16 mln, i 30 mln obywateli UE zamieszkujących w państwach trzecich kwestia dochodzenia alimentów z zagranicy będzie zyskiwać na znaczeniu. Typowy przykład: para mieszkająca we Francji się rozwodzi, a ojciec przenosi się do Stanów Zjednoczonych. Czy w takiej sytuacji dziecko będzie nadal otrzymywać alimenty, które zgodnie z orzeczeniem sądu francuskiego ma płacić ojciec? Podpisana przez UE w dniu 6 kwietnia br. konwencja to dokument, który umożliwi współpracę władz amerykańskich z władzami w Europie i zadbanie o to, by ojciec wywiązywał się ze zobowiązań, a dziecko nadal otrzymywało pomoc. Konwencja haska w sprawie alimentów ustanawia ogólnoświatowy system dochodzenia świadczeń na rzecz dzieci oraz innych form alimentów rodzinnych. Tworzy ona wspólne ramy prawne dla państw UE i państw trzecich, tak by władze z różnych państw mogły ze sobą współpracować przy egzekwowaniu roszczeń alimentacyjnych, a dłużnicy nie mieli możliwości uchylania się od zobowiązań poprzez opuszczenie UE. Przewiduje także bezpłatną pomoc prawną w międzynarodowych sprawach dotyczących alimentów na rzecz dzieci. Konwencja stanowi uzupełnienie przepisów własnych UE w sprawie uznawania i egzekwowania orzeczeń dotyczących alimentów, które zaczną być stosowane od dnia 18 czerwca 2011 r.

„Kiedy rodzina się rozpada, często najbardziej cierpią na tym dzieci” — stwierdziła wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „UE już dysponuje skutecznymi przepisami gwarantującymi, że dziecko będzie otrzymywać wsparcie finansowe, jeżeli jedno z rodziców mieszka w innym państwie członkowskim UE. Podpisanie przez UE konwencji międzynarodowej zagwarantuje dzieciom taką samą ochronę w razie przeniesienia się jednego z rodziców do państwa poza Unią Europejską. Interes dziecka musi być traktowany nadrzędnie i rodzice nie powinni mieć możliwości uchylenia się od swoich obowiązków poprzez opuszczenie UE. Gorąco nakłaniam naszych partnerów międzynarodowych do tego, by podążyli naszym śladem i szybko ratyfikowali nową konwencję.”

Stworzy ona ramy prawne, które będą wspólne dla państw UE oraz ratyfikujących je państw trzecich, i ułatwią międzynarodowe dochodzenie roszczeń z tytułu alimentów rodzinnych. Konwencja służy przede wszystkim ochronie dzieci, ponieważ znaczna większość roszczeń alimentacyjnych dotyczy właśnie dzieci. Tworzy światowy system współpracy władz krajowych, przewiduje bezpłatną pomoc prawną w sprawach dotyczących świadczeń na rzecz dzieci oraz usprawnia procedury uznawania i egzekwowania orzeczeń sądowych w sprawie alimentów.

Nowy system przyspieszy także procedury odnajdowania ukrywających się dłużników, które są obecnie długie i złożone. Na poziomie międzynarodowym konwencja stanowi uzupełnienie systemu haskiego w odniesieniu do istniejącego już prawa rodzinnego dotyczącego uprowadzenia dziecka, odpowiedzialności rodzicielskiej oraz adopcji międzynarodowej.

Po podpisaniu przez prezydencję węgierską konwencji w imieniu UE państwa członkowskie muszą przyjąć decyzję, aby UE mogła formalnie zawrzeć (lub ratyfikować) konwencję. Przewiduje się, że ministrowie sprawiedliwości wyrażą swoją zgodę na posiedzeniu Rady ds.

Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, które odbędzie się w dniach 9-10 czerwca 2011 r. UE będzie mogła następnie złożyć dokument ratyfikacyjny po wyznaczonym 18-miesięcznym okresie wprowadzania w życie, a konwencja wejdzie w życie począwszy od 2013 r.

Stany Zjednoczone, Norwegia i Ukraina już podpisały konwencję, a kilka państw, które uczestniczyły w jej negocjowaniu (w tym Japonia, Chiny, Rosja, Australia, Kanada i Brazylia), ma tego dokonać w czasie ratyfikacji konwencji przez UE i Stany Zjednoczone.

➤ **Kontekst**

Nie dysponujemy międzynarodowymi statystykami na temat liczby spraw dotyczących roszczeń alimentacyjnych wymagających dochodzenia świadczeń z zagranicy. Szacuje się jednak, że w UE żyje ok. 16 mln par międzynarodowych, a 30 mln obywateli UE mieszka poza Unią Europejską. Jednocześnie w 27 państwach UE odnotowano 1,2 mln rozwodów w 2007 r. (najnowsze dostępne dane). Dane te wskazują, jak istotnym problemem jest obsługa i egzekwowanie wypłat alimentów od nieobecnych rodziców, którzy mogą mieszkać poza UE.

[Konwencja haska w sprawie alimentów z 2007 r.](#) stanowi uzupełnienie przepisów wewnętrznych UE dotyczących alimentów przyjętych w dniu 18 grudnia 2008 r.: [rozporządzenia \(WE\) nr 4/2009](#) w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Rozporządzenie oraz protokół w sprawie prawa właściwego będą miały zastosowanie w stosunkach między państwami członkowskimi UE począwszy od dnia 18 czerwca 2011 r.

Zawarcie konwencji przez UE wzmocni obowiązujące unijne przepisy o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawie alimentów oraz współpracy administracyjnej między władzami centralnymi poprzez utworzenie zharmonizowanego pakietu przepisów w Unii odnoszących się do państw trzecich, które staną się umawiającymi się stronami konwencji.

26. Komitet Regionów przedstawia propozycje dotyczące przyszłej polityki spójności

Komitet Regionów przedstawił w dniu 1 kwietnia br. propozycje dotyczące reformy unijnej polityki regionalnej oraz Europejskiego Funduszu Spójności. Na posiedzeniu w Brukseli zebrał się przewodniczący regionów i burmistrzowie z całej Europy. Przyjęli oni z zadowoleniem postępy, jakie poczyniono na drodze do zmniejszenia różnic gospodarczych między regionami, zaznaczyli jednak, że nadal utrzymują się w tej dziedzinie znaczne dysproporcje. Podkreślili także, że polityka spójności UE musi w przyszłości dysponować zasobami wystarczającymi do realizacji wyznaczonych celów oraz ostrzegli przed skoncentrowaniem dostępnych środków na niewielkiej liczbie narzuconych z góry priorytetów.

Na pomoc regionalną UE przeznaczają się 50 mld EUR rocznie. Ze środków tych finansowane są tysiące projektów przynoszących bezpośrednie korzyści obywatelom – od budowy szybkich kolei, przez elektrownie słoneczne, aż po programy szkoleniowe. Zasady programowania i finansowania tej pomocy wygasną w 2013 r., co oznacza, że będą one musiały zostać ponownie negocjowane przez organy ustawodawcze UE. Jesienią ubiegłego roku Komisja Europejska przedstawiła [piąte sprawozdanie w sprawie spójności](#), które zawierało pierwszy zarys reformy, latem zaś mają zostać opublikowane projekty aktów prawnych. Komitet Regionów (KR) przyjął opinię na temat tego sprawozdania, mając na celu

wniesienie do debaty wkładu w postaci wiedzy i doświadczenia europejskich władz lokalnych i regionalnych.

Michel Delebarre (FR/PSE), burmistrz Dunkierki i autor opinii, powiedział: „Polityka spójności UE przyczyniła się do wzrostu i do tworzenia miejsc pracy, do budowy infrastruktury o kluczowym znaczeniu oraz do poprawy ochrony środowiska. Dla wielu obywateli są to najbardziej widoczne korzyści, jakie UE przynosi ich miastu lub regionowi. Musimy wprawdzie zreformować tę politykę i dostosować ją do nowych wyzwań, ale nie wolno nam wylać dziecka z kąpielą”.

Członkowie KR-u uważają, że zasadniczym elementem polityki spójności jest Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Trzeba jednak lepiej rozpowszechniać informacje o projektach finansowanych w ramach tego funduszu. **Catiuscia Marini** (IT/PSE), przewodnicząca regionu Umbria, która opracowała przyjętą przez Komitet opinię na temat przyszłości Europejskiego Funduszu Spójności po 2013 r., powiedziała: „Kryzys finansowy uwypuklił kluczową rolę EFS jako instrumentu, który może pomóc pracownikom i przedsiębiorstwom dostosować się do nowych warunków gospodarczych. Krótkowzrocznością byłyby próby czynienia oszczędności poprzez ograniczanie inwestycji w ludzi”.

Komitet Regionów wskazuje, że dzięki polityce spójności odnotowano postępy w zmniejszaniu dysproporcji między europejskimi regionami oraz w samych regionach. Nadal jednak utrzymuje się znaczna nierównowaga, dlatego polityka spójności musi w przyszłości dysponować środkami umożliwiającymi dalsze zmniejszanie tych dysproporcji. Działania w tej dziedzinie trzeba podejmować zgodnie z rozwojowymi potrzebami regionów i miast; nie mogą one służyć wyłącznie wspieraniu realizacji celów strategii „Europa 2020”. Przedstawiciele europejskich władz lokalnych i regionalnych przestrzegli także przed koncentrowaniem dostępnych środków na niewielkiej liczbie narzuconych z góry priorytetów. Priorytety te powinno się określać na szczeblu regionalnym, po przeprowadzeniu analizy mocnych i słabych stron danego regionu.

Członkowie Komitetu uważają, że polityka spójności powinna obejmować wszystkie regiony europejskie, ze szczególnym uwzględnieniem regionów słabiej rozwiniętych. Aby umożliwić lepiej ukierunkowane wsparcie finansowe, proponują rozważyć utworzenie nowej „pośredniej” kategorii finansowania regionów, których produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca oscyluje w granicach 75–90% średniego PKB w UE, niezależnie od ich aktualnego statusu finansowania. Komitet ponawia także apel o uwzględnienie, zwłaszcza we wdrażaniu i ocenie programów, kryteriów uzupełniających PKB, takich jak terytorialne, społeczne i środowiskowe wskaźniki rozwoju.

W sprawozdaniu na temat spójności Komisja zaproponowała także zamrożenie pomocy regionalnej dla krajów, które łamią unijne zasady dotyczące deficytu budżetowego. Członkowie KR-u zdecydowanie sprzeciwiają się takim „zewnętrznym” przepisom warunkującym wsparcie z funduszy strukturalnych. Tego rodzaju środki oznaczałyby przede wszystkim karanie władz lokalnych i regionalnych za niepowodzenia rządów krajowych.

Komitet domaga się ponadto zwiększenia budżetu oraz pomocy technicznej przeznaczonych na współpracę terytorialną między władzami lokalnymi i regionalnymi. Zarządzanie projektami finansowanymi z funduszy unijnych stało się bardzo skomplikowane, w związku z czym KR nalega na ich dalsze uproszczenie. Powinno ono obejmować np. skrócenie terminu zwrotu środków beneficjentom, ustanowienie jednego zestawu wspólnych reguł audytu dla

projektów transgranicznych oraz uproszczenie przepisów dotyczących projektów, które generują własne dochody.

Członkowie Komitetu podkreślili także wartość dodaną, jaką przynosi Europejski Fundusz Społeczny: wyraża się ona sumą 10 mld EUR rocznie. Jego wieloletni charakter zapewnia stabilność, której bardzo potrzebują zarówno społeczności lokalne, jak i promotorzy projektów. Jednocześnie zasady finansowania w ramach EFS są bardziej elastyczne niż w przypadku wielu programów krajowych, dzięki czemu łatwiej jest realizować projekty szkoleniowe lub społeczne. Zdaniem KR-u w przyszłości należy poświęcić więcej uwagi priorytetom przekrojowym w ramach EFS, m.in. włączeniu społecznemu oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji płci i dyskryminacji z powodu wieku, a także ochronie grup znajdujących się w mniej korzystnej sytuacji, takich jak osoby niepełnosprawne, imigranci i społeczność Romów.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska⁴

⁴ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.